

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Valvontaraportti 2022

Pohjanmaan hyvinvointialue

Hyväksytty: Hyvinvointialueen johtoryhmä 20.04.23 § 174

Annettu tiedoksi: Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan jaosto 04.05.23 § 16
Aluehallitus 19.06.23 § 179

Laatija: Laatu ja valvonta 13.04.23

Sisällys

1.	Johdanto	3
2.	Hyvinvointialueen omavalvonta ja valvontavastuu	4
2.1	Valvonnan organisointi, resurssit ja tehtävät	6
2.2	Valvonnan tavoitteet	7
2.3	Valvonnan painopistealueet vuonna 2022	7
2.4	Koulutukset ja yhteistyötapaamiset eri toimijoiden kanssa	8
3.	Valvonnan eri muodot	9
3.1	Ennakollinen valvonta	9
3.1.1	Yksityisten sosiaali- ja terveystalvontajien ohjaus ja valvonta	9
3.1.2	Ilmoitukset yksityisten sosiaalipalveluiden tuottamisesta	10
3.2	Palvelusetelituottajien hakeutumis- ja hyväksyntämenettelyt	11
3.3	Sopimusvalvonta	13
3.4	Lupatarkastukset	13
3.4.1	Yksityisen terveydenhuollon tilojen käyttöönottotarkastukset	13
3.4.2	Lupatarkastuskäynnit sosiaalihuollon yksikköihin	14
4.	Suunnitelmallinen valvonta	14
4.1	Yleiset valvontahavainnot Pohjanmaan hyvinvointialueelta	15
4.2	Valvontahavainnot ikääntyneiden palveluista	17
4.3	Valvontahavainnot mielenterveys- ja päihdepalveluista	20
4.4	Valvontahavainnot vammaispalveluista	20
4.5	Valvontahavainnot lastensuojelusta	22
4.6	Reaktiiviset valvontatapahtumat palveluittain	23
4.7	Vireillä olevat AVI-valvonnat Pohjanmaan hyvinvointialueella	23
4.8	Selvityspyynnöt ja hyvinvointialueelle siirretyt omavalvonnalliset selvitykset	24
5.	Yhteenveto valvonnan toteutumisesta vuonna 2022	24
6.	Valvonnan tavoitteita vuodelle 2023	28
7.	Liitteet	29
	Liite 1. Lastensuojelun valvontasuunnitelma 2022	29
	Liite 2. Vammaishuollon yksikköjen valvontasuunnitelma 2022	31
	Liite 3. Mielenterveys- ja päihdehuollon yksikköjen valvontasuunnitelma 2022	34
	Liite 4. Ikäihmisten asumis- ja päiväyksikköjen valvontasuunnitelma 2022	36
	Liite 5. Kotihoidon valvontasuunnitelma 2022	39

1. Johdanto

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021) mukaan hyvinvointialueen on toiminnassaan varmistettava omavalvonnalla tehtäviensä lainmukainen hoitaminen ja tekemiensä sopimusten noudattaminen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen omavalvonnan ja valvonnan päätarkoituksena on varmistaa, että ihmiset saavat perusoikeuksien heille turvaamat ja tarpeidensa mukaiset palvelut oikeaan aikaan, yhdenvertaisesti, saavutettavasti, laadukkaasti ja turvallisesti.

Tämä valvontaraportti on Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymän (nykyisen hyvinvointialueen) ensimmäinen ja jatkossa vuosittain sosiaali- ja terveyspalveluiden omavalvonnasta ja valvontatoiminnasta laadittu kooste. Valvontaraportin hyväksyy Pohjanmaan hyvinvointialueen johtoryhmä, ja se viedään tiedoksi aluehallitukselle. Valvontaraportissa kuvataan edeltäneen vuoden omavalvonnan, valvontatoiminnan ja -suunnitelman toteutuminen sekä arvioidaan valvontatoiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Valvontaraportti sisältää yhteenvedon edellisen vuoden aikana tehdyistä valvontakäynneistä, valvontatapahtumista ja keskeisimmistä valvontahavainnoista. Raportissa kuvataan lisäksi valvontatapahtumista seuranneita toimenpiteitä ja tulevan vuoden valvonnan tavoitteita.

Valvontaraportin tavoitteena on lisätä läpinäkyvyyttä sekä tuottaa tietoa päättäjille, johdolle, esihenkilöille, henkilöstölle, asiakkaille, potilaille ja omaisille Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluiden laadusta ja turvallisuudesta, sekä omavalvonnan ja valvonnan toteutumisesta. Omavalvonnan ja valvonnan kautta saatua seurantatietoa seurataan läpi vuoden ja omavalvonnan kehittämistyötä tehdään laatu- ja turvallisuuspoikkeamien välttämiseksi jatkuvasti.

Pohjanmaan hyvinvointialueelle on valmistella lisäksi valvontasuunnitelma. Valvontasuunnitelma on osa hyvinvointialueen omavalvontaohjelmaa. Valvontasuunnitelmassa kuvataan tarkemmin muun muassa hyvinvointialueen valvontakohteet, valvonnan laatuvaatimukset, lakisääteiset valvontavelvoitteet, valvonnan vastuunjako, valvontamenettelyitä sekä keskeisimpiä valvontaprosesseja. Valvontasuunnitelman tarkoituksena on kuvata, miten hyvinvointialueen omavalvonnan toteutumisen valvonta ja valvontatyö hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluissa toteutetaan. Omavalvontaa ja valvontatoimintaa ohjaavat valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaohjelma, Pohjanmaan hyvinvointialueen omavalvontaohjelma ja hyvinvointialueen kullekin vuodelle määrittelemät omavalvonnan ja valvonnan painopistealueet.

2. Hyvinvointialueen omavalvonta ja valvontavastuu

Vuoden 2022 alusta lähtien Pohjanmaan hyvinvointialue on vastannut sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä alueensa asukkaille. Järjestämisvastuun ohella hyvinvointialueen vastuulle siirtyi samanaikaisesti myös sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden valvonta. Hyvinvointialueen valvontavelvollisuus koskee järjestämistehtävää, omaa palvelutuotantoa sekä yksityiseltä palveluntuottajalta ostettuja tai palvelusetelin kautta järjestettyjä palveluita.

Pohjanmaan hyvinvointialueen valvoessa omaa järjestämistoimintaansa arvioidaan muun muassa,

- onko hyvinvointialueen asiakkaiden tarpeet ja yhdenvertainen saavutettavuus huomioitu palveluiden suunnittelussa ja tarpeen määrässä, laadun määrittämisessä ja toteutuksessa sekä palvelujen yhteensovittamisessa
- toteutuuko julkisen vallan käyttö lainsäädännön edellyttämällä tavalla
- onko hyvinvointialueellamme riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius huolehtia alueen sosiaali- ja terveystalouksista kaikissa tilanteissa.

Järjestämisvastuun nojalla hyvinvointialueen on ohjattava ja valvottava yksityiseltä palveluntuottajalta tai muilta palveluntuottajilta hankkimiansa palvelujen laatua, lainmukaisuutta ja asiakas- ja potilasturvallisuuden toteutumista kuten omia palveluitaan. Hyvinvointialueen valvontavelvollisuus koskee myös yksityisten palveluntuottajien alihankkijoiden tuottamia palveluita. Yksityisten palveluntuottajien valvonta on osa hyvinvointialueen omavalvontaa.

Hyvinvointialueella on yksityisistä sosiaalipalveluista säädetyn lain (922/2011) mukaan yleinen valvontaviranomaisen rooli alueella. Tämä tarkoittaa sitä, että hyvinvointialueen tulee ohjata ja valvoa kaikkia alueellaan toimivia sosiaalipalveluiden tuottajia. Yksityisten terveydenhuollon palveluiden osalta hyvinvointialueen ohjaus- ja valvontavelvollisuus koskee niitä palveluntuottajia, ja niiden alihankkijoita, joilta hyvinvointialue hankkii palveluita. Hyvinvointialueen tulee toteuttaa valvontaa ja ohjausta jatkuvasti toiminnan aikana.

Hyvinvointialueen tulee varmistaa, että sen järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja tuottavalla yksityisellä palveluntuottajalla on riittävät ammatilliset, toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset huolehtia palveluiden tuottamisesta. Hyvinvointialueella on lisäksi velvollisuus valvoa, että ostopalveluita ja palvelusetelillä sosiaali- ja terveystalouksista tuottavat yksityiset palveluntuottajat noudattavat hyvinvointialueen kanssa tehtyä sopimuksia ja palvelusetelien soveltamisohjeita, ja että he täyttävät palvelulupauksensa.

Valvonnan tarkoituksena on varmistaa tuotettujen palveluiden asiakas- ja potilasturvallisuus, palvelujen lainmukaisuus ja laatu sekä palvelujen käyttäjien perusoikeuksien, yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan toteutuminen. Valvonnan tarkoituksena on myös edistää ja varmistaa sosiaali- ja terveystalouden palvelujen laatua ennalta ehkäisemällä epäasianmukaisia hoito-, palvelu- ja toimintakäytäntöjä antamalla omavalvonnan ohjausta sekä puuttamalla säädösten vastaiseen tai muutoin virheelliseen menettelyyn tai laiminlyönteihin.

Palveluntuottajan on valvottava oman toimintansa ja alihankkijan toiminnan laatua ja asianmukaisuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Palveluntuottajan toteuttama omavalvonta on palveluiden valvonnan ensisijainen muoto. Omavalvonta on yksi keskeisistä palveluntuottajan työkaluista, jonka avulla palveluntuottaja voi päivittäisessä asiakastyössä jatkuvasti arvioida ja kehittää tuottamiensa palvelujen laatua, turvallisuutta ja asianmukaisuutta. Omavalvonnan tulisi olla osa koko henkilökunnan jokapäiväistä toimintaa. Pohjanmaan hyvinvointialueen valvontatyötä tekevä viranomaisena toteuttaa palveluntuottajien valvontaa ensisijaisesti antamalla palvelujen tuottamisen kannalta tarpeellista omavalvonnan ohjausta ja neuvontaa sekä seuraa palvelutoimintaa vuorovaikutteisessa yhteistyössä palveluntuottajan kanssa. Valvonnalla pyritään tukemaan ja varmistamaan palveluntuottajan omavalvonnan toteutumista.

Valvonnan toimenpiteillä pyritään ohjauksen ja neuvonnan keinoin ohjaamaan palveluntuottajaa korjaamaan toimintansa ja palauttamaan omavalvontansa vaatimusten mukaiseksi. Hyvinvointialue voi reklamoida, sanktioida ja edellyttää palveluntuottajaa korjaamaan toimintansa palveluntuottajan kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti. Aluehallintovirastolla ja Valviralla on lupa- ja valvontaviranomaisena käytössään laajemmat toimenpiteet laatu- ja palveluolosuhteissa.

Sosiaalihuollon toimintayksikön tai muun toimintakokonaisuudesta vastaavan tahon on laadittava omavalvontasuunnitelma sosiaalihuollon laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi (Sosiaalihuoltolaki 47 §). Valvira on antanut toimintayksiköille omavalvontasuunnitelman sisältöä, laatimista ja seuranta koskevan määräyksen (1/2014), joka tuli päivitettyinä voimaan vuoden 2015 alussa. Toimintayksiköllä tarkoitetaan toiminnallista kokonaisuutta, jossa asiakkaalle tuotetaan sosiaalihuollon palveluja tätä tarkoitusta varten varustetuissa tiloissa tai asiakkaan kotona. Omavalvontasuunnitelman tarkoituksena on osaltaan tukea sosiaalihuollon henkilöstöä turvallisten, laadukkaiden ja asianmukaisten palvelujen toteuttamisessa, edistää toiminnan kehittymistä, mahdollistaa ennakoivan epäkohtiin puuttumisen ja ehkäistä jälkikäteen oikeusturvan tarvetta.

Yksityisestä terveydenhuollosta säädetyn lain (152/1990, 6 §) mukaan yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajan tulee laatia toiminnastaan omavalvontasuunnitelma, jos palvelujen tuottaja toimii

useammassa kuin yhdessä toimipaikassa. Julkisen terveydenhuollon toimintayksikön on laadittava suunnitelma laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta (Terveydenhuoltolaki 1326/2010, 8 §). Pohjanmaan hyvinvointialueella kyseinen asiakirja on nimeltään laadunhallinnan, asiakas- ja potilasturvallisuuden suunnitelma. Suunnitelmassa on otettava huomioon potilasturvallisuuden edistäminen yhteistyössä sosiaalihuollon palvelujen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta, Hallituksen esitys HE 299/2022 vp) astuessa voimaan 1.1.2024 tulee myös julkisen terveydenhuollon palveluyksiköille velvoite laatia toiminnastaan omavalvontasuunnitelma.

2.1 Valvonnan organisointi, resurssit ja tehtävät

Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymän aloittaessa toimintansa 1.1.22 siirtyi kunnilla aiemmin ollut sosiaali- ja terveystalouden valvontavastuu hyvinvointialueen kuntayhtymälle. Valvontatyötä oli toteutettu kunnissa aikaisemmin hyvin eri tavoin ja vaihtelevilla resursseilla. Ensimmäinen ja keskeinen vuoden 2022 tehtävä olikin muodostaa hyvinvointialueelle yhtenäiset valvonnan ja tarkastustoiminnan käytännöt ja prosessit. Valvonnan prosessien ja menettelytapojen tuli olla yhdenvertaisia, ennustettavia, läpinäkyviä, luotettavia ja tarkoituksenmukaisia. Valvontaa tuli toteuttaa samoin menettelytavoin kaikkiin palveluihin riippumatta siitä, onko kyseessä hyvinvointialueen oma palvelutuotanto tai yksityisten palveluntuottajien tuottamat palvelut.

Pohjanmaan hyvinvointialueen valvontatoiminnan kokonaisuudesta, ja sen toteuttamisesta vastaa laadun ja valvonnan yksikkö. Valvontatoiminnan suunnittelusta, kehittämisestä ja toteutuksen koordinoinnista vastaa valvonnan päällikkö. Käytännön valvonta/tarkastustyötä hyvinvointialueella toteuttaa neljä (4) tarkastajaa. Tarkastajista yksi toimii pääsääntöisesti pohjoisella alueella, kaksi keskisellä alueella ja yksi eteläisellä alueella. Vuonna 2022 Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymään kuului 13 kuntaa: Kaskinen, Korsnäs (terveydenhuolto), Kristiinankaupunki, Luoto, Maalahti, Mustasaari, Närpiö, Pedersöre, Pietarsaari, Uusikaarlepyy, Vaasa ja Vöyri.

Laadun ja valvonnan yksikön/valvonnan tehtäviin kuuluu ennakkollisen, suunnitelmallisen ja reaktiivisen valvonnan toteuttaminen Pohjanmaan hyvinvointialueella. Valvontatoiminnan lisäksi valvonta seuraa terveys- ja sosiaalipalveluihin kohdistettuja muistutuksia, kanteluita, epäkohta- ja vaaratapahtuma-, asiakas- ja potilasturvallisuusilmoituksia reagoiden niihin tarvittaessa ohjauksen ja valvonnan keinoin. Laadun ja valvonnan yksikkö tekee tiivistä yhteistyötä palveluntuottajien, hyvinvointialueen eri toimijoiden, muiden hyvinvointialueiden ja valvontaviranomaisten kanssa. Laadun ja valvonnan yksikkö järjestää myös palveluntuottajille omavalvonnan eri teemoihin liittyviä yhteistyötapaamisia, koulutuksia ja erilaisia työpajoja.

2.2 Valvonnan tavoitteet

Valvonnan yksi vuoden 2022 päätavoitteista oli Pohjanmaan hyvinvointialueen kattavan valvontakokonaisuuden rakentaminen, yhtenäisten valvontaprosessien luominen, valvontatyössä tarvittavien asiakirjojen laatiminen ja valvonta/tarkastustoiminnan käynnistäminen. Valvontakohdekartoituksen jälkeen hyvinvointialueelle laadittiin aluekohtaiset valvontasuunnitelmat jaoteltuna pohjoiseen, keskiseen ja eteläiseen alueeseen. Valvontasuunnitelma ohjaa valvonnan toteuttamista. Suunnitelmallisen valvontatyön aloittaminen edellytti eri palveluihin soveltuvien tarkastuskertomuslomakkeiden laatimista (ikääntyneet, vammaispalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut ja lastensuojelu). Varsinainen valvontatyö ja tarkastuskäyntien toteuttaminen päästiin aloittamaan maaliskuussa viikolla 10. Suunnitelmallisen valvonnan osalta asetettiin tavoitteeksi noin kaksi (2) tarkastuskäyntiä/viikko/tarkastaja.

Yhtenä valvonnan asettamana tavoitteena oli myös kehittää ja ottaa asteittain vuoden aikana käyttöön Laatuportin digitaalinen valvonta-alusta. Digitaalinen valvonta-alusta tarjoaa hyvinvointialueelle jatkossa tehokkaat työkalut valvoa ja ohjata palveluntuottajien toimintaa. Valvontaprosessista tulee yhdenmukainen ja läpinäkyvä kaikille osapuolille, ja se myös nopeuttaa koko prosessiin käytettyä aikaa. Erilaiset poikkeamat, ja niihin liittyvät korjaustoimenpiteet sekä niiden toteutumisen seuranta saadaan jatkossa helposti ja nopeasti näkyviin, mikä mahdollistaa tehokkaan kokonaisprosessin seurannan. Valvontatapahtumat toimivat palveluntuottajalle hyvänä toiminnan kehittämisen välineenä ja samalla se antaa palveluiden järjestäjälle ja valvonnalle riittävät tiedot palvelun laadun ja vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi. Myös tiedolla johtaminen paranee, kun ajantasainen tilanneraportti ja seurantatieto on aina helposti saatavilla.

Loppu vuoden yksi päätavoitteista oli Pohjanmaan hyvinvointialueen omavalvontaa ja valvontatyön toteuttamista strategisesti ohjaavan omavalvontaohjelman laatiminen. Omavalvontaohjelman sisältö suunniteltiin ja laadittiin yhteistyössä johdon ja eri asiantuntijatahojen kanssa. Omavalvontaohjelma hyväksyttiin hyvinvointialueen aluehallituksessa 12.12.22 (§127) ja aluevaltuustossa 16.12.22 (§ 218). Omavalvontaohjelma on luettavissa Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilla.

2.3 Valvonnan painopistealueet vuonna 2022

Pohjanmaan hyvinvointialue toteutti vuoden 2022 valvontaa Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) valtakunnallisen valvontaohjelman 2020-2023 ohjaamana. ([Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma 2020-2023](#)).

Sosiaali- ja terveysministeriön linjaamia valtakunnallisia valvontakohteita vuonna 2022 olivat:

- Perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsy

- Lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut
- Kunnassa tuotettavat ja järjestettävät avohuollon päihde- ja riippuvuuspalvelut
- Vammaispalvelulain mukaisten määräaikojen noudattaminen, palvelusuunnitelmien asianmukainen laatiminen ja vammaissosiaalityön riittävät henkilöstöresurssit
- Lasten neuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä lasten ja nuorten ehkäisevä suun terveydenhuolto (asetuksen 338/2011 mukaisten terveystarkastusten toteutumisen valvonta).

Valtakunnallisten valvontakohteiden lisäksi Pohjanmaan hyvinvointialueen itse määrittelemiä vuoden 2022 valvonnan painopistealueita olivat:

- Vammaispalveluiden asumisyksiköt: rajoitustoimenpiteet (päättöksenteko, kirjaaminen käyttö, dokumentointi, perustelut)
- Rajoitustoimenpiteet laajemminkin eri palveluissa
- Vanhuspalveluissa asumispalveluiden henkilöstömitoitus
- Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden henkilöstömitoitus ja lastensuojeluasiakkaiden mielenterveyspalvelut

Laadun ja valvonnan yksikkö/valvonta asetti kolmanneksi painopistekokonaisuudeksi huomioida valvontatoiminnassaan myös kansallisessa asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiassa ([Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma 2022-2026, STM 2022:2](#)) esille nostetut neljä strategista kärkeä, joiden ohjaamina valvonta voi omalla toiminnallaan osaltaan edistää asiakas- ja potilasturvallisuuden toteutumista koko hyvinvointialueella. Strategiset kärjet ovat:

- 1) Yhdessä asiakkaan ja potilaan kanssa
- 2) Hyvinvoivat ja osaavat ammattilaiset
- 3) Turvallisuus ensin kaikissa organisaatioissa
- 4) Parannamme olemassa olevaa 2022–2026.

2.4 Koulutukset ja yhteistyötapaamiset eri toimijoiden kanssa

Laadun ja valvonnan yksikön valvonnan päällikkö ja tarkastajat osallistuivat vuoden 2022 aikana useisiin hyvinvointialueiden (HVA) sote-valvontaa ja omavalvonnan eri osa-alueita koskeviin koulutuksiin ja webinaareihin. Vuoden aikana tehtiin lisäksi merkittävää yhteistyötä Varsinais-Suomen ylikunnallisen valvontakeskushankkeen työntekijöiden kanssa. Valvonnan henkilöstö osallistui muun muassa valvontakeskushankkeen järjestämiin sote-valvonnan koulutuksiin sekä valvontakeskuksen koordinoimiin valvonnan valtakunnallisen kehittämisryhmän (sosiaalihuolto) tapaamisiin (4) ja terveydenhuollon valvonnan kehittämisryhmän tapaamisiin (3).

Tiivistä ja hyvää yhteistyötä tehtiin läpi koko vuoden Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston eri toimijoiden kanssa. Valvonta osallistui kolmeen (3) Pohjanmaan hyvinvointialueen ja aluehallintoviraston väliseen yhteistyötapaamiseen ja kahteen (2) aluehallintoviraston organisoimaan ennakolliseen ohjaus-, arviointi- ja kartoituskäyntiin.

3. Valvonnan eri muodot

Valvonnan eri muotoja ovat ennakollinen, suunnitelmallinen ja reaktiivinen valvonta. Ennakolliseen valvontaan kuuluu muun muassa lausuntojen antaminen yksityisten palveluntuottajien tekemiin ilmoituksiin ja lupahakemuksiin, tukipalveluntuottajien ilmoitusten käsittely ja hyväksyntäpäätösten antaminen sekä yksityisten terveydenhuollon palveluntuottajien toimitilojen käyttöönottotarkastusten toteuttaminen. Tärkeä osa ennakollista valvontaa on palveluntuottajien ohjaus ja neuvonta.

Suunnitelmallinen ohjaus ja valvonta perustuvat ennalta laadittuun valvonnan vuosisuunnitelmaan. Suunnitelmallista valvontatyötä kohdistetaan riskiarvioinnin sekä kansallisen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaohjelman ja hyvinvointialueen määrittelemien painopistealueiden ohjaamina. Suunnitelmalliset ohjaus- ja valvontakäynnit toteutetaan pääsääntöisesti paikan päällä tapahtuvina käynteinä, joiden toteutusajankohdat on sovittu etukäteen palveluntuottajan kanssa.

Reaktiivinen valvonta tarkoittaa palveluntuottajan jälkikäteisvalvontaa- ja ohjausta. Reaktiivinen valvonta voi käynnistyä asiakaspalautteiden, vaaratapahtumien, epäkohtailmoitusten, kanteluiden, muistutusten tai aluehallintoviraston selvityspyyntöjen /tarkastusmääräysten perusteella. Reaktiivista valvontaa toteutetaan muun muassa ottamalla yhteyttä palveluntuottajaan, pyytämällä tapahtuneesta joko suullista tai kirjallista selvityspyyntöä, järjestämällä asiaan liittyvä tapaaminen tai toteuttamalla tarvittaessa ennalta sovittu tai ennalta ilmoittamaton valvontakäynti. Reaktiivisella valvonnalla voidaan ehkäistä epäkohtien paheneminen ja samanlaisten poikkeamien toteutuminen. Reaktiivinen valvonta toteutetaan hyvässä yhteishengessä palveluntuottajien kanssa. Reaktiivisista valvontatapahtumista laadittu selvitysyhteenveto lähetetään Pohjanmaan hyvinvointialueen omavalvontailmoituksena aluehallintovirastoon. Mikäli kyseessä on vakava asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantanut/vaarantava tapahtuma, ilmoitetaan tapahtumasta viipymättä aluehallintovirastolle myös puhelimitse.

3.1 Ennakollinen valvonta

3.1.1 Yksityisten sosiaali- ja terveystalveluiden tuottajien ohjaus ja valvonta

Laadun ja valvonnan yksikön/valvonnan tehtävänä on ohjata ja neuvoa yksityisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajia omavalvontaan sekä ilmoitus- ja lupamenettelyihin liittyvissä asioissa. Ilmoitusmenettelyn yhteydessä valvonta tarkistaa ja varmistaa palveluntuottajan edellytysten

täyttymisen tuottaa kyseessä olevia palveluita. Palveluntuottajia ohjataan puhelimitse, etäyhteyden kautta, sähköpostitse ja mahdollisuuksien mukaan myös henkilökohtaisissa tapaamisissa. Lähes kaikki palveluntuottajat tarvitsevat ohjausta ja neuvontaa aloitusilmoituksen tekemisessä, liiteasiakirjojen hankinnassa ja laadinnassa, toimintasuunnitelman sekä omavalvontasuunnitelman laatimisessa.

Omavalvonnan ohjausta on annettu lisäksi hyvinvointialueen ja palveluntuottajien yhteisissä tapaamisissa. Yksityisille palveluntuottajille järjestettiin laadun ja valvonnan yksikön organisoimana yhteinen infotilaisuus (Teams-etäyhteys) 3.10.22. Tilaisuus oli suunnattu kaikille alueella toimiville yksityisille sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottajille. Tilaisuuden teemoina olivat muun muassa ajankohtaiset asiat lääkehoidon toteuttamiseen ja osaamisen varmistamiseen liittyen (LOVe-asiat), yksityisille palveluntuottajille suunnattu Sharepoint-sivusto (sisältää muun muassa ohjeistuksia, viranomaistiedotteita ja ohjauskirjeitä), hygieniaohjeistukset, palautteet vaaratapahtumista, Pohjanmaan hyvinvointialueen valvontakäytännöt sekä ajankohtaiset asiat liittyen palveluseleihin. Tilaisuuteen osallistui 82 henkilöä. Vastaavanlaisia infotapaamisia on tarkoitus järjestää jatkossa kaksi (2) kertaa vuodessa. Lisäksi toimialat järjestivät vuoden 2022 aikana omia yksityisten palveluntuottajien tapaamisia. Näin toimittiin muun muassa kuntoutuksen toimialueella.

3.1.2 Ilmoitukset yksityisten sosiaalipalveluiden tuottamisesta

Yksityisen palveluntuottajan, joka tuottaa ei-ympäri vuorokautisia sosiaalipalveluita, on tehtävä ennen toiminnan aloittamista tai ennen sen olennaista muuttamista tai lopettamista kirjallinen ilmoitus sille hyvinvointialueelle, jossa palveluja tuotetaan. Pohjanmaan hyvinvointialueella ilmoitukset vastaanottaa Laadun ja valvonnan yksikkö (valvonta).

Vuonna 2022 hyvinvointialueelle saapui yhteensä 34 ilmoitusta koskien yksityisten sosiaalipalveluiden tuottamista (taulukko 1.). Ilmoituksista 20 koskivat ilmoituksenvaraisia rekisteröitäviä sosiaalipalveluita. Valvonnan päällikkö vastaanottaa ja käsittelee saapuneet ilmoitukset ja antaa niistä lausuntoesityksen kyseisestä palvelusta vastaavalle viranhaltijalle, joka puolestaan antaa asiasta lopullisen lausunnon. Lausunto, ilmoitus ja ilmoituksen liitteet lähetetään sen jälkeen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon. Aluehallintovirasto arvioi toimintaedellytysten täyttymistä ja tekee asiasta joko myönteisen tai kielteisen päätöksen. Myönteisen päätöksen jälkeen palvelujen tuottaja ja palvelut rekisteröidään valtakunnalliseen yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujenantajien rekisteriin Valveriin.

Saapuneista ilmoituksista 14 olivat Pohjanmaan hyvinvointialueelle osoitettuja ei-rekisteröitäviä sosiaalipalveluita eli tukipalveluita (ateria-, vaatehuolto- ja siivouspalvelut, osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät ja tukevat palvelut) sekä niihin rinnastettavia palveluita koskevia ilmoituksia

(henkilökohtainen apu). Kotipalveluiden tukipalveluja eikä henkilökohtaisen avun palveluita rekisteröidä aluehallintovirastossa, vaan ne ilmoitetaan sille hyvinvointialueelle, jossa palveluntuottaja aikoo palveluita tuottaa. Ei-rekisteröitävien sosiaalipalveluiden tuottamista koskevien ilmoitusten käsittely- ja valmisteluprosessi on vastaavanlainen kuin ilmoitustenvaraisten rekisteröitävien ilmoitusten osalta. Käsittelyprosessi eroaa kuitenkin siltä osin, että tukipalveluntuottajien ilmoituksen hyväksyntää koskeva viranhaltijapäätös tehdään hyvinvointialueella. Kyseisestä palvelusta vastaavan viranhaltijan hyväksyntäpäätöksen jälkeen palveluntuottaja rekisteröidään Pohjanmaan hyvinvointialueen ylläpitämään tukipalveluntuottajarekisteriin. Pohjanmaan hyvinvointialueelle rekisteröityjen sosiaalihuollon palveluiden [tukipalveluntuottajarekisteri](#) löytyy Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilta. Tukipalveluntuottajarekisteriä ylläpitää ja päivittää laadun ja valvonnan yksikkö (valvonta).

Ilmoitukset yksityisten sosiaalipalveluiden tuottamisesta	Lukumäärä vuonna 2022
Ilmoituksenvarainen rekisteröitävä sosiaalipalvelu (lausunto AVI:lle)	20
Ilmoituksenvarainen ei-rekisteröitävä sosiaalipalvelu (tukipalvelut)	14
Yhteensä:	34

Taulukko 1. Ilmoitukset yksityisten sosiaalipalveluiden tuottamisesta vuonna 2022.

3.2 Palvelusetelituottajien hakeutumis- ja hyväksyntämenettelyt

Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymän aloittaessa toimintansa 1.1.22 vain osa kuntayhtymään kuuluvista kunnista järjestivät sosiaali- ja terveydenhuollon palveluitaan palvelusetelin avulla. Vuonna 2022 alueella oli käytössä kaksi (2) palvelusetelijärjestelmää, Vaana- ja Palse.fi -palvelujärjestelmä. Palse.fi järjestelmä oli käytössä Vaasassa, Vaasan keskussairaalassa (terapiapalveluissa) sekä Pietarsaaren alueella. Vaana -järjestelmä oli käytössä Laihialla, Mustasaarella ja Kristiinankaupungissa. Palveluseteleiden soveltamisohjeet oli päivitetty ja harmonisoitu vuotta aikaisemmin 2021 ennen hyvinvointialueen kuntayhtymä muutosta.

Kuntayhtymän aloittaessa toimintansa havaittiin kuitenkin hyvin pian, että palveluseteleiden soveltamisohjeita tuli uudelleen päivittää ja lisäharmonisoida. Kahden eri palvelusetelijärjestelmän myötä palveluntuottajien hakeutumismenettelyt palvelusetelituottajiksi poikkesivat jonkun verran toisistaan ja myös palvelukohtaisissa soveltamisohjeissa oli yhä eroavaisuuksia. Samaan aikaan todettiin tarpeelliseksi perustaa palveluseteleiden, ja muiden ostettavien palveluiden ohjausryhmä. Ohjausryhmän asetti hyvinvointialueen kuntayhtymän johtaja 14.2.2022 (§ 20). Ohjausryhmän tehtävänä on määritellä yhtenäiset linjaukset ostopalveluille ja palveluseteleiden soveltamisohjeiden sisällölle, palvelusetelituottajien hyväksynnälle ja palveluseteleiden käytölle. Lisäksi ohjausryhmän tarkoituksena on toimia tukena palvelusetelillä tuotettujen palveluiden sekä muiden ostettavien

palveluiden laadun valvonnalle. Ohjausryhmän tärkeä tehtävä on myös käydä vuoropuhelua ja tehdä yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Ohjausryhmän johdolla ja eri palveluista vastaavien asiantuntijoiden yhteistyönä palveluseleiden soveltamisohjeet päivitettiin ja yhtenäistettiin. Uutena osiona laadittiin kaikille palvelusetelituottajille yhteinen yleinen osio (Palvelusetelit - Yleinen soveltamisohje). Yleisen soveltamisohjeen lisäksi myös palvelukohtaiset soveltamisohjeet päivitettiin. Yhtenäiset palvelusetelien soveltamisohjeet selkiyttävät jatkossa palveluntuottajien ohjausta, ennakollista valvontatyötä sekä palveluntuottajien suunnitelmallista valvontaa. Hyvinvointialuehallitus hyväksyi soveltamisohjeet 26.09.2022 (§ 119). Uudet soveltamisohjeet tulivat voimaan 1.1.2023. Soveltamisohjeet löytyvät Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilta.

Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymän aloittaessa toimintansa palveluseleiden hakemusten vastaanottaminen ohjautui Laadun ja valvonnan yksikön (valvonnan) tehtäväksi. Valvonnan päällikkö vastaanottaa ja käsittelee palvelusetelituottajiksi hakeutuvien hakemukset. Vuoden 2022 aikana hakemuksia saapui yhteensä yhdeksän (9), Vaana-järjestelmään neljä (4) ja Palse.fi -järjestelmään viisi (5). Saapuneiden hakemusten määrä on kuvattu kuntakohtaisesti seuraavassa taulukossa 2.

Palvelusetelituottajahakemukset	Lukumäärä vuonna 2022
Vaasa (Palse.fi)	3
Pietarsaari (Palse.fi)	2
Kristiinankaupunki (Vaana)	2
Mustasaari (Vaana)	2
Yhteensä:	9

Taulukko 2. Palvelusetelituottajahakemukset vuonna 2022.

Hakemusten käsittelyvaiheessa varmistetaan, että palveluntuottaja täyttää Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelusetelituottajaksi hyväksymisen edellytykset ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä säädetyn lain (569/2009) vaatimukset. Palveluntuottajille annetaan samalla hakeutumismenettelyyn ja omavalvonnan toteuttamiseen liittyvää ohjausta. Lähes kaikilta palveluntuottajilta pyydettiin lisätäydennyksiä hakemukseen liittyen. Palveluntuottajan hakemuksen ollessa kunnossa ja edellytettujen vaatimusten täytyttyä valvonnan päällikkö laatii päätösesityksen palvelusetelituottajaksi hyväksynnälle kyseisestä palvelusetelipalvelusta vastaavalle viranhaltijalle, joka vuorostaan tekee esityksestä hallinnollisen päätöksen. Kaikki vuonna 2022 hakemuksen jättäneet palveluntuottajat hyväksyttiin palvelusetelituottajiksi. Terapiapalveluiden palvelusetelituottajien osalta

hakemusten käsittely ja hyväksyntämenettely toteutettiin aiemman menettelytavan mukaisesti kuntoutuksen toimialan toimesta. Pohjanmaan hyvinvointialueelle hyväksytyt palvelusetelituottajat löytyvät verkkosivulta [Palse.fi](https://palse.fi) (Palveluntuottajanhaku/Palvelun myöntäjä/Pohjanmaan hyvinvointialue).

Vuoden 2022 aikana aloitettiin valmisteleva työ siirtymään käyttämään vain yhtä palvelusetelijärjestelmää Palse.fi portaalia 1.1.23 alkaen, koska kahden erilaisen palvelusetelijärjestelmän käyttö rinnakkain ei ollut jatkossa enää tarkoituksenmukaista. Vaana -järjestelmään aiemmin hyväksytyt palveluntuottajat hakeutuivat Palse.fi portaaliin niin sanottuina vanhoina palvelusetelituottajina. Ennen vuotta 2022 Palse.fi järjestelmään jo hyväksytyjen palveluntuottajien asiakirjatietojen tarkistustyö on aloitettu, ja se jatkuu vuoden 2023 aikana. Kaikkien palvelusetelituottajiksi hyväksytyjen tulee päivittää Palse.fi järjestelmään tallentamansa tiedot vastaamaan uusien soveltamisohjeiden mukaisia vaatimuksia.

3.3 Sopimusvalvonta

Sopimusvalvonnalla varmistetaan, että palveluntuottaja noudattaa hyvinvointialueen kanssa solmittua sopimusta. Sopimusvalvonnan menetelmiä ovat esimerkiksi erilaiset mittarit, asiakastytyväisyysskyselyt, neuvottelut, valvontakäynnit, asiakirjojen tarkistus ja tilaajavastuulain mukaisten velvoitteiden noudattamisen seuranta. Toimialoilla on ostopalvelusopimusten osapuolena keskeinen rooli sopimusvalvonnan toteuttamisessa. Sopimusten sisältöjen osalta ei valvonnassa kyetty vielä vuoden 2022 aikana toteuttamaan systemaattista valvontaa. Tähän vaikutti muun muassa muiden valvontakohteiden suuri määrä sekä valvonnan vajavaiset henkilöstöressurit. Sopimusten noudattamista on pyritty kuitenkin tarkastelemaan osana suunnitelmallista valvontakäyntiä.

Pohjanmaan hyvinvointialueella on voimassa useita kunta-aikaisia ostopalvelusopimuksia, joten niissä ei ole vielä kyetty määrittelemään koko hyvinvointialueelle yhtenäisiä sopimussisältöjä. Sopimusvalvonnan käytännöt muotoutuvat uusien sopimusten laadinnan myötä. Jatkossa valvonta tulee osallistumaan ostopalvelu- ja puitesopimusten hankintamenettelyyn jo niiden käynnistymisen alkuvaiheesta lähtien. Sopimusvalvonnassa valvonnalla on keskeinen rooli muun muassa asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisessa, omavalvonnan toteuttamisen valvonnassa sekä sopimusten sisältöjen laadinnassa muun muassa laatukriteerien ja laadun seurantamittareiden määrittelyn osalta.

3.4 Lupatarkastukset

3.4.1 Yksityisen terveydenhuollon tilojen käyttöönottotarkastukset

Yksityisten terveydenhuollon palveluntuottajien lupahakemuksiin liittyvien tilojen käyttöönottotarkastusten toteutuksen koordinoinnista hyvinvointialueella vastaa valvonnan päällikkö. Tilojen käyttöönottotarkastuksia toteutettiin vuoden 2022 aikana yhteensä kymmenen (10).

Tarkastuksista yhdeksän (9) toteutettiin Vaasassa ja yksi (1) Pietarsaassa (taulukko 3). Tarkastuksen suoritti kyseisen alueen toimitilatarkastuksista vastaava ylilääkäri. Valvonnan päällikkö osallistui tarkastuskäynneille Vaasan alueella.

Yksityisen terveydenhuollon tilojen käyttöönottotarkastukset	Lukumäärä vuonna 2022
Vaasa	9
Pietarsaari	1
Yhteensä:	10

Taulukko 3. Yksityisen terveydenhuollon tilojen käyttöönottotarkastukset vuonna 2022.

3.4.2 Lupatarkastuskäynnit sosiaalihuollon yksikköihin

Yksityisellä ympärivuorokautisia sosiaalipalveluita tarjoavalla palveluntuottajalla tulee olla yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain mukainen lupa palvelujen tuottamiseen. Ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja ovat esimerkiksi eri asiakasryhmille tarkoitettut ympärivuorokautiset asumispalvelut sekä lastensuojelun laitoshoidon palvelut. Pohjanmaan hyvinvointialue toteutti toimiluvan hakemiseen tai lupamuutoksiin liittyviä tarkastuskäyntejä ja lausuntojen antamisia vuonna 2022 kaksi (2). Tarkastuskäynnit toteutettiin yhteistyössä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kanssa.

4. Suunnitelmallinen valvonta

Valvontatoiminnasta suurin osa on suunnitelmallista valvontaa. Suunnitelmallista valvontaa kohdistettiin vuonna 2022 riskiarvioinnin perusteella erityisesti niihin valvontakohteisiin, joissa asiakasturvallisuusriskit arvioitiin suurimmaksi, kuten ympärivuorokautisiin palveluasumisyksikköihin ja erityisen haavoittuvassa asemassa oleville asiakkaille suunnattuihin palveluihin. Suunnitelmallisille valvontakäynneille osallistui tarkastajan lisäksi 1–2 muuta kyseessä olevan palvelualan hyvin tuntevaa henkilöä, jotka vaihtuivat valvontakohteiden mukaan. Käynneille osallistuivat muun muassa tulosalueen vastuuhenkilöitä, koordinoivia palveluesimiehiä, alueellisia palvelupäälliköitä, lääkitysturvallisuuskoordinaattori tai muita asiantuntijoita.

Valvontakäynneillä yksikön johtajan ja vastuuhenkilöiden kanssa käytiin läpi ja tarkastettiin yksikön toiminnan ja omavalvonnan keskeiset osa-alueet sekä haastateltiin mahdollisuuksien mukaan henkilöstöä. Joissakin yksiköissä oli mahdollista haastatella myös asukkaita. Yksikön toimintaa arvioitiin lisäksi käymällä läpi toimintaan ja omavalvontaan liittyviä keskeisiä asiakirjoja. Tarkastaja pyysi vaadittavat asiakirjat etukäteen nähtäväksi ennen valvontakäyntiä. Erityistä huomiota valvontakäynnillä kiinnitettiin henkilöstörakenteeseen ja henkilöstömitoituksen toteutumiseen asiakkaiden tarpeiden mukaisesti.

Valvonta toteutti Pohjanmaan hyvinvointialueella sosiaalipalveluiden toimintayksiköihin suunnitelmallisia eli toiminnanaikaisia valvontakäyntejä vuoden 2022 aikana yhteensä 149. Palvelukohtaisesti jaotellut valvontakäynnit on kuvattu seuraavassa taulukossa 4. Ikääntyneiden ympärivuorokautisiin asumisyksikköihin toteutettiin 75 valvontakäyntiä, ikääntyneiden kotihoitoon 21, vammaispalveluyksikköihin 34, mielenterveys- ja päihdepalveluyksikköihin 17. Tukipalveluita tuottaviin yksikköihin toteutettiin valvontakäyntejä yksi (1) ja terveydenhuollon toimintayksikköön yksi (1). Valvontakäyntejä oli tarkoitus tehdä vuonna 2022 myös lastensuojeluyksikköihin, mutta ne siirtyvät vuoteen 2023 valvonnan henkilöstöresurssi vajeen vuoksi. Valvonta oli kuitenkin mukana aluehallintoviraston lastensuojeluyksikköihin tekemillä suunnitelmallisilla valvontakäynneillä, joita tehtiin yhteensä seitsemän (7). Suunnitelmallisista valvontakäynneistä neljä (4) käyntiä toteutettiin etänä (Teams) ja muut käynnit toteutettiin paikan päällä. Etätarkastuksen syynä oli pääosin yksikön koronatilanne. Valvontakäynneillä huomioitiin luvussa 3.2 kuvatut kansallisen sote-valvontaohjelman ja Pohjanmaan hyvinvointialueen linjaamat painopistealueet. Kaikki suunnitelmallisten valvontakäyntien tarkastuskertomukset lähetettiin tiedoksi myös Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon.

Toteutetut suunnitelmalliset valvontakäynnit eri palveluissa	Tarkastettujen yksikköjen lukumäärä vuonna 2022
Ikääntyneet (palveluasumisyksiköt)	75
Ikääntyneet, kotihoito ja -palvelut	21
Vammaispalvelut	34
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	17
Lastensuojelu	0
Tukipalvelut	1
Terveydenhuolto	1
Yhteensä:	149

Taulukko 4. Toteutetut suunnitelmalliset valvontakäynnit eri palveluissa vuonna 2022.

4.1 Yleiset valvontahavainnot Pohjanmaan hyvinvointialueelta

Valvontahavaintojen mukaan sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottaminen toteutuu hyvinvointialueella pääsääntöisesti voimassa olevien lakien, suositusten ja sopimusten mukaisena. Seuraavissa taulukoissa esitetään yhteenvetokooste tehdyistä yleisistä positiivisista valvontahavainnoista (taulukko 5) sekä niistä valvontahavainnoista, joista valvontakäynneillä annettiin kehittämissuhteita, huomautuksia tai korjaavia toimenpidekehotuksia (taulukko 6).

Kooste positiivisista valvontahavainnoista

- Sosiaali- ja terveyspalvelut toteutuvat hyvinvointialueella suuressa osassa yksiköitä voimassa olevan lain, suositusten ja sopimusten mukaisena.
- Pääsääntöisesti omavalvontasuunnitelmat olivat sisällöltään hyvin laadittuja.
- Perehdytys toteutui pääosin hyvin eri palvelualoilla.
- Asiakkaat/asukkaat/läheiset olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä saamaansa palveluun ja hoivaan/hoitoon.
- Asumispalveluyksiköissä ei ollut asukkailla painehaavoja.
- Aktiviteettejä järjestetään hyvin eri yksiköissä.
- Henkilöstömitoitukset olivat pääsääntöisesti kunnossa.
- Asumispalveluyksikköjen asukkaat olivat hyvin hoidettuja ja vaikuttivat olevan tyytyväisiä oloonsa.
- Yksiköt olivat pääsääntöisesti tilojensa puolesta viihtyisiä, siistejä ja tarkoituksenmukaisia.

Taulukko 5. Positiiviset valvontahavainnot

Kooste yleisistä valvontahavainnoista, joista valvontakäynneillä annettiin kehittämisehdotuksia, huomautuksia tai korjaavia toimenpidekehotuksia.

- Lääkehoidon turvalliseen toteuttamiseen liittyen annettiin osalle yksiköistä erityistä ohjausta ja neuvontaa ja valvontakehotuksia lääkehoidon toteuttamiseen liittyvien asioiden kuntoon saattamiseksi.
- Puutteita havaittiin lääkeluvissa ja lääkehoidon toteuttamisen prosessissa, muun muassa asiakkaan tunnistamisessa. Erittäin hyviäkin käytänteitä yksiköissä havaittiin, esim. joissakin yksiköissä käytettiin lääkkeenjaon yhteydessä asiakkaiden tunnistamisen lisävarmistamisen apuna asukkaan valokuvaa.
- Puutteita lääkehoitosuunnitelmien sisällössä, päiväyksiä ja lääkärin allekirjoituksia puuttui, näistä annettu päivitys- ja korjauskehotuksia.
- Lääkehoidon tilat olivat joissakin yksiköissä puutteelliset (pienet säilytystilat, huonelämpötila saattoi nousta liian korkeaksi kesäaikaan).
- Omavalvontasuunnitelmien päivitykset olivat osin vanhoja, ja niistä saattoi puuttua toimintayksiköstä vastaavan henkilön allekirjoitus.
- Täydennyskoulutusvaatimukset henkilöstölle eivät aina toteudu kaikissa yksiköissä (vähintään 3 päivää /vuosi). Yksityispuolella tämä oli toteutunut paremmin. Havaintojen mukaan koulutusta tarvitaan muun muassa lääkehoitoon, haavanhoitoon ja saattohoitoon tarvitaan.
- Ensiapukoulutuksia ei ole kaikissa yksiköissä järjestetty säännöllisesti vähintään kolmen (3) vuoden välein, ensiapuosaamisen ylläpitämisessä havaittiin puutteita (huomioitava koulutussuunnitelmissa).
- Tietosuojakoulutussuorituksia puuttui.
- Tietoturvasuunnitelmia puuttui.
- Osalta työntekijöistä puuttui hygieniapasseja.
- Asiakaspalautteita ei kerätä kaikissa yksiköissä systemaattisesti. Saatuja palautteita hyödynnetään yksiköissä hyvin vaihtelevasti.
- Valitusten yhteydessä, ei aina tiedetä keneen voi olla yhteydessä, epätietoisuutta siitä, kuka vastaa kyseisestä palvelusta.
- Omassa palvelutuotannossa ruoka koettiin joidenkin palautteiden mukaan huonompina kuin aikaisemmin (asukkaat syövät huonommin).
- Koordinoivilla palveluesimiehillä on laajat ja vaativat vastuualueet.
- Esihenkilöillä ei ollut aina sijaista, esihenkilöillä tuen ja perehdytyksen tarvetta.
- Esihenkilöiden ja henkilöstön tehtäväkuvaukset olivat osittain epäselviä tai ne puuttuivat joistakin yksiköistä kokonaan.

Taulukko 6. Yleiset valvontahavainnot, joista valvontakäynneillä annettiin kehittämisehdotuksia, huomautuksia tai korjaavia toimenpidekehotuksia.

Yleinen ja lähes kaikkia palveluita läpileikkaava valvontahavainto vuoden 2022 osalta on pula sote-henkilöstöstä. Esihenkilöiden työaikaa kuluu paljon sijaisten hankintaan, rekrytointeihin ja työvuorojärjestelyjen tekemiseen. Haasteita on ollut etenkin lyhytaikaisten sijaisten saatavuudessa, mutta myös vakituisen ja ammattitaitoisen henkilökunnan saamisessa. Henkilöstö on kuitenkin ollut hyvin joustavaa ja työntekijät ovat olleet valmiita oma-aloitteisestikin vaihtamaan työvuoroja ja tekemään pitkiä työvuoroja. Pitkään jatkuneena tilanne kuormittaa kuitenkin henkilöstöä ja esihenkilöitä.

4.2 Valvontahavainnot ikääntyneiden palveluista

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) seuraa vanhuspalvelulain mukaisen henkilöstömitoituksen toteutumista (Toteutunut henkilöstömitoitus -tietokanta) kaksi kertaa vuodessa tehtävällä kyselyllä. THL:n seurantajaksoit olivat kolme viikkoa toukokuussa ja kolme viikkoa marraskuussa. Seurannan tulokset ovat julkisesti nähtävillä THL:n verkkosivuilta: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/vanhuspalvelujen-tila-vanpal/henkilostomitoituksen-seuranta> löytyvästä tietokannasta.

Vanhuspalvelulain mukaan ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa henkilöstömitoituksen tuli olla vuoden 2022 alusta lähtien vähintään 0,6 työntekijää asiakasta kohti. THL:n seurantajaksoilla todettuihin henkilöstömitoituksen vähimmäisvaatimuksen alitukseen on aluehallintovirasto puuttunut ohjauksen ja valvonnan keinoin pyytämällä muun muassa lisäselvityksiä mitoituksen alitusajanjaksoihin liittyen.

THL:n toteuttamilla seurantajaksoilla Pohjanmaan hyvinvointialueella 0,6 henkilöstömitoitus toteutui kokonaisuutena hyvin. Yksittäisiä lieviä mitoituksen alituksia kuitenkin esiintyi. Aluehallintovirasto pyysi mitoituksen alittaneilta toimintayksiköiltä kirjallista selvitystä. Muutamissa selvityksissä mitoituksen alitus johtui virheellisesti annetuista tiedosta.

- 2.–22.5.22 seuranta-ajanjaksolla henkilöstömitoituksen 0,6 alittaneita yksiköjä oli 8
- 23.10.–20.11.22 seuranta-ajanjaksolla henkilöstömitoituksen 0,6 alittaneita yksiköjä oli 6

Ikääntyneiden asumispalveluihin toteutetuilla suunnitelmallisilla valvontakäynneillä nousi esiin haasteet erityisesti henkilökunnan saatavuuteen liittyen. Pätevästä henkilökunnasta on pulaa kuten muillakin palvelualoilla. Monissa yksiköissä sairaanhoitajia oli hakeutunut toisiin tehtäviin, eikä heidän tilalleen oltu onnistuttu rekrytoimaan päteviä sairaanhoitajia. Tämä on tarkoittanut käytännössä sitä, että monesta yksiköstä on saattanut puuttua sairaanhoitajia, jonka vuoksi yksiköissä olevien sairaanhoitajien työmäärä ja vastuu on kasvanut. Henkilökunnan saatavuuden osalta on kuitenkin nähtävissä alueellisia eroavaisuuksia. Vaikeasta henkilöstösaatavuuteen liittyvästä kuormituksesta huolimatta yksiköt ovat

onnistuneet turvaamaan asukkaat ja täyttämään pääsääntöisesti henkilöstömitoituksen minimivaatimukset.

Kaikissa ikääntyneiden palveluyksiköissä oli laadittu omavalvontasuunnitelma. Päivittämistarpeita niissä kuitenkin ilmeni. Yleisenä havaintona voidaan todeta, että tärkeä kehittämiskohde yksiköillä olisi saada omavalvontasuunnitelman hyödyntäminen vielä lähemmäksi yksikön päivittäistä arkea. Suunnitelmat saattavat helposti jäädä liian yleiselle tasolle varsinkin, jos henkilöstöä ei oteta mukaan omavalvontasuunnitelman laadintatyöhön. Tällöin henkilöstölle voi jäädä epäselväksi se, miten omavalvontaa toteutetaan juuri kyseisessä yksikössä ja mikä on jokaisen työntekijän vastuu omavalvonnan toteutumisessa.

Rajoitustoimenpiteitä, ja niiden käyttöä havainnoitiin valvontakäynneillä. Yleisenä valvontahavaintona voidaan todeta, että rajoitteita koskeva päätöksenteko ja rajoitteiden keston arvioiminen saattoivat vaarantua, mikäli lääkäri ei käynyt fyysisesti yksikössä, tai jos hän kävi yksikössä vain harvoin. Rajoittamistoimenpiteitä osataan kyllä yksiköissä arvioida ja hoitohenkilökunta ymmärtää, että vaikka rajoittamistoimenpiteeseen on lääkärin lupa, on rajoittamistoimenpiteen tarve siitä huolimatta arvioitava joka kerta uudelleen. Rajoittamistoimenpiteiksi tunnistetaan muun muassa magneettivyo, hygienihaalari ja sängynlaitojen nostaminen, mutta myös moni muu toimenpide voi olla rajoittamista. Joissakin omavalvontasuunnitelmissa ei ollut mainintaa rajoittamistoimenpiteiden käytöstä, vaikka yksikössä niitä käytettiin.

Valvontakäynneillä nousi esille myös asukasvalintaan ja asukkaiden yhteensopivuuteen liittyvät haasteet. Aggressiivisesti tai muulla tavalla haastavasti käyttäytyvät asukkaat voivat pelottaa ja häiritä rauhallisempien asukkaiden elämää. Psykogeriatristen yksiköiden perustamiselle koettiin olevan nykyistä enemmän tarvetta, koska niissä kyettäisiin vastaamaan paremmin haastavasti käyttäytyvien asukkaiden erityistarpeisiin.

Ikääntyneiden asumisyksikköjen lääkäripalveluiden toimivuus nostettiin esille keskusteluun useilla yksikkökäyneillä. Kokemukseen lääkäripalveluiden saatavuudesta ja toimivuudesta havaittiin eroavaisuuksia eri alueilla. Jotkut yksiköt ovat sijoittuneet lähelle terveysasemaa, ja heidän lääkäripalvelunsa tulevat sieltä. Näissä yksiköissä koettiin, että he tavoittivat lääkärin hyvin ja lääkäri pääsi sovitusti käymään yksikössä ja lähikierrot toteutuivat suunnitelmien mukaan. Vastaavasti yksiköt, jotka käyttivät osto- tai etälääkäripalveluita, eivät olleet niin tyytyväisiä saamaansa palveluun. Yksikön vastuulääkäri koettiin vaikeaksi tavoittaa, eivätkä lähikierrot aina toteutuneet sovitusti.

Erityisenä valvontahuomiona voidaan mainita, että joissakin ikääntyneiden asumisyksiköissä lääkärit eivät ilmoittaneet omaisille saattohoitopäätöstä, vaan päätöksestä ilmoittaminen oli saatettu siirtää henkilökunnan tehtäväksi. Asiakkaan siirtäminen saattohoitoon edellyttää kuitenkin aina lääkärin päätöstä ja lääkärin on ilmoitettava päätöksestä myös omaisille. Ennen päätöksentekoa lääkärin tulee aina keskustella asiasta asiakkaan ja omaisten kanssa. Saattohoidon osalta voitaneen kuitenkin todeta, että monessa yksikössä henkilökunnan saattohoitokoulutukseen on panostettu ja pääsääntöisesti kaikissa yksiköissä on yksi tai useampi hoitaja, jolla on saattohoidon kokemusta ja koulutusta.

Palvelusetelituottajat toivat esille, että he eivät ole täysin tyytyväisiä lääkäripalveluiden toimivuuteen palveluasumisen ja kotihoidon osalta. Kotisairaanhoidopalveluihin ollaan kuitenkin hyvin tyytyväisiä. Kotisairaanhoido ottaa yhteyden ostopalvelulääkäripalveluihin. Joillakin alueilla hyvinvointialueen oma lääkäri hoitaa ostopalveluissa ja palvelusetelillä järjestettyjen palveluasumisen ja kotihoidon asiakkaiden lääkäriasiat, kun taas joillakin alueilla ympärivuorokautisen palveluasumisen ja kotihoidon lääkäripalvelut on ulkoistettu.

Kotihoidon valvontakäynneillä nostettiin esille muun muassa alkuvuoden 2022 ongelmat palkanmaksussa. Palkanmaksuun liittyvät haasteet koettiin vaikuttaneen työntekijöiden työhyvinvointiin sekä päivittäiseen käytännön työn tekemiseen, koska hoitajat käyttävät työmatkoillaan omaa autoa kotikäyntien tekemiseen. Asiakasturvallisuus koettiin tämän seurauksena vaarantuneen, koska myös henkilöstön työtyytyväisyys ja hyvinvointi koetaan tärkeänä osana asiakasturvallisuuden varmistamisessa. Myös kotihoidon palveluseteliryttäjät nostivat esille hyvinvointialueen tekniset ongelmat laskujen maksamisessa. Joillakin palvelusetelituottajilla oli edellä mainitusta syystä etenkin alkuvuoden aikana vaikeuksia maksaa työntekijöidensä palkkoja. Tilanne oli loppuvuoden aikana kuitenkin korjaantunut.

Ikääntyneiden asumispalveluissa RAI-arviointien osalta yleisenä valvontahavaintona voidaan nostaa esille se, että kaikissa ikääntyneiden yksiköissä ei ole RAI-mittaristo vielä käytössä. Asiakkaan toimintakyvyn arvioinnin huomioimisen edellytykset kuitenkin paranevat merkittävästi, kun RAI-mittaristo otetaan laaja-alaisesti käyttöön. Tärkeää on samanaikaisesti panostaa RAI-arviointivälineistön käytön koulutukseen, jotta henkilökunta osaa tehdä RAI-arviointeja, ja myös arvioida RAI-mittaustuloksia. Riittävän RAI-asiantuntemuksen avulla toimintayksikkö kykenee suunnittelemaan ja toteuttamaan asiakkaille heidän yksilölliseen tarpeeseen perustuvaa hoivaa ja hoitoa. Valvontakäynneillä havaittiin ikääntyneiden kotihoidossa tehtävien palvelutarpeen arviointien tekeminen RAI-mittaristoa hyödyntäen vaihtelevaksi. Palvelutarpeen arviointi toimii pohjana asiakassuunnitelmalle, ja jos arviointi on suoritettu vajavaisesti tai puutteellisesti, voi asiakas saada joko ylimitoitettuja tai liian vähäisiä palveluita

tarpeeseensa nähden. Kotihoitoa on saatettu tuottaa asiakkaille, jotka RAI-arvioinnin mukaan pärjäisivät vain lääkkeiden annosjakelun turvin.

Eräänä omavalvonnallisena valvontahavaintona voidaan nostaa lisäksi esille kotihoidon yksikköjen riskienhallinta. Riskienhallinnan prosessien toimivuus on kotihoidossa erityisen tärkeää, koska kotihoidon työntekijät työskentelevät asiakkaiden kodeissa usein yksin ilman työparia. Myös kotihoidon työntekijöiden työtiloissa ja toimistotiloissa havainnoitiin olevan usein parantamisen varaa.

4.3 Valvontahavainnot mielenterveys- ja päihdepalveluista

Valvontakäyntien perusteella voidaan todeta, että hyvinvointialueella mielenterveys- ja päihdepalveluita tuottavissa yksiköissä tehdään hyvää ja laadukasta kuntouttavaa työtä. Kaikissa yksiköissä oli nimetty johtaja tai vastuuhenkilö, ja työntekijöiden työnkuvat oli selkeästi määritelty. Kaikissa tarkastetuissa yksiköissä uusien työntekijöiden perehdytys oli järjestetty kattavasti.

Kaikista tarkastetuista yksiköistä löytyi asianmukaiset lain määräämät ohjeistukset ja vaadittavat suunnitelmat. Yhtenä valvontahavaintona voidaan todeta, että yksiköiden asukkaille ei ole järjestetty erillisiä lääkäripalveluja, vaan he käyttävät julkisten terveydenhuollon palveluja. Osassa yksiköissä koettiin, että heidän asukkaansa ovat näiden palvelujen "suurkuluttajia". Henkilöstö nosti esille, että lisäresursointi näiden yksiköiden asukkaiden terveydenhuoltoon vähentäisi julkisten palvelujen käyttöä, jos asukkailla olisi mahdollisuus tavata lääkäriä yksikössä. Käynneillä tuli myös esille, että yksiköiden asukkaisiin saatetaan usein suhtautua ennakkoluuloisesti julkisissa terveydenhuollon palveluissa, ja tämän vuoksi yksikön työntekijä on saattanut lähteä joskus asukkaan mukaan varmistamaan, että asukas on saanut varmasti tarvitsemansa avun.

Yksiköissä on kiinnitetty hyvin huomiota asukkaiden asemaan ja oikeuksiin. Asukkaille järjestetään yhteisöllistä tekemistä ja ohjelmaa. Asukkaita yritetään aktivoida ja saada osallistumaan myös yksiköiden arkeen. Asukkaat, joiden kanssa valvontakäynnillä keskusteltiin, olivat olleet tyytyväisiä saamaansa palveluun.

4.4 Valvontahavainnot vammaispalveluista

Valvontahavaintojen mukaan hyvinvointialueella toimivien kehitysvammaisten asumisyksiköiden toiminta on vakiintunutta ja henkilökunnan vaihtuvuus on niissä suhteellisen vähäistä. Asukkaat ja omaiset ovat tyytyväisiä palveluihin. Toiminnassa huomioidaan hyvin asukkaiden yksilölliset tarpeet. Asukkaiden arki on toiminnallista, virikkeellistä ja kodinomaista, mutta strukturoitua.

Valvontakäynneillä huomio kiinnittyi yksiköiden lääkehoidon toimintatapoihin, joissa havaittiin olevan kehitettävää, jotta ne ovat STM:n Turvallinen lääkehoito-oppaan (2021) ja Pohjanmaan hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelmalinjausten kanssa yhdenmukaiset. Erityisen positiivista oli kuitenkin se, että lääkelupakäytäntöjen kuntoon saattamiseen oli yksiköissä jo olemassa selvät suunnitelmat.

Merkittävä puutos Pohjanmaan hyvinvointialueen vammaisten asumispalveluissa vuonna 2022 oli, että osalta alueen yksiköiltä puuttui kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 42b §:n mukainen lääketieteen, psykologian ja sosiaalityön moniammatillinen tiimi rajoitustoimenpiteiden käytön ja arvioinnin tueksi. Jos kehitysvammaisten tehostetussa palveluasumisen yksikössä tai laitoksessa käytetään rajoitustoimenpiteitä, on kyse vaativasta huolenpidosta ja hoidosta. Tällöin yksiköllä täytyy olla käytettävissään asiantuntijatiimi. Lain mukaan rajoitustoimenpiteiden käyttö ja käyttötarpeen arviointi kehitysvammaisten tehostetussa palveluasumisessa edellyttää kyseistä asiantuntijatiimiä. Valvira on syksyllä 2021 antanut kunnille ohjeen (V/27346/2021) kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisen asiantuntijatiimin järjestämisestä ja tiimin toiminnasta. Asiantuntijatiimillä on keskeinen rooli kehitysvammaisten itsemääräämisoikeuden tukemisessa. Asiantuntijatiimin tehtävä on muun muassa arvioida rajoitustoimenpiteiden tarvetta, seurata niiden käyttöä ja tukea yksikön henkilöstöä ennaltaehkäisevien toimenpiteiden löytämisessä ja käyttämisessä.

Vastuu asiantuntijatiimin järjestämisestä on palveluita tuottavalla toimintayksiköllä. Hyvinvointialue vastaa kuitenkin viime kädessä siitä, että asiakas saa yksilöllisen palvelutarpeen mukaisen palvelun. Pohjanmaan hyvinvointialue on vuoden 2022 aikana tehnyt kehittämistoimenpiteitä asiantuntijatiimien toimintaan liittyen. Kehitysvammahuollon erityishuoltopiirien Kårkullan ja Eskoon yhdistyessä nyt Pohjanmaan hyvinvointialueeseen asiantuntijatiimien toiminnan organisointi tulee nyt merkittävästi parantumaan heidän mukanaan tuoman asiantuntijatiimi asiantuntemuksen myötä.

Kehitysvammaisten asumisyksikköjen osalta erityisen positiivisina valvontahuomioina voidaan nostaa esille yksikköjen hyvät perehdytys- ja tietoturvasuunnitelmat. Eskoon ja Kårkullan kehitysvammahuollon yksiköt omaavat vahvaa erikoisosaamista sekä kykyä ja halua jatkuvasti kehittyä ja löytää uusia yksilökohtaisia ratkaisuja. Tätä erityisosaamista ja asiantuntijuutta saamme nyt jatkossa hyödynnettyä myös hyvinvointialueen muiden kehitysvammahuollon yksikköjen toiminnassa.

Eskoolla on käytössä ICF-arviointimenetelmä, joka on kehitelty vammaispalvelualalle ja arjen apuvälineeksi. Päivittäiskirjaaminen tehdään ICF-menetelmän pohjalta. Vastaavanlainen arviointimenetelmä Stockholms model -arviointimenetelmä on käytössä Kårkullalla. Eskoon ja Kårkullan yksiköissä on hyvä perinne siitä, miten asiakastietokirjaamiset laaditaan asianmukaisesti. Jokaiselle

asiakkaalle, jokaisessa työvuoressa pyritään tekemään asiakaskirjaaminen, jotta pystytään seuraamaan asiakkaan toimintakyvyssä tapahtuvia muutoksia. Eskoon ja Kårkullan yhdistyessä hyvinvointialueeseen sulautuu myös erityisosaamiskeskus ja pedagogista tukea on saatavilla muun muassa siihen, miten kohdataan erilaisia kehitysvammaisia asiakkaita tai aggressiivista käytöstä.

Eräänä valvontahuomiona voidaan nostaa esille se, että yksiköt, joissa on sekä ympärivuorokautista palveluasumista että palveluasumista, toimivat yleensä yhden yöhoitajan turvin. Mikäli palveluasumisen puolella poikkeuksellisesti tarvittaisiin yöllä apua, voi tulla eteen tilanteita, jolloin ympärivuorokautisessa yksikössä työskentelevä hoitaja voi joutua jättämään yksikön hetkeksi ilman henkilökuntaa. Näin ei saisi tapahtua edes lyhytaikaisesti, vaan näitä tilanteita varten tulee olla laadittuna toimintamalli- ja suunnitelma. Valvontakäynneillä havaittiin myös, että toimintasuunnitelman ja asiakaskohderyhmän tarkentaminen ovat tarpeen, mikäli palveluita tuotetaan sekä kehitysvammahuollolle että ikääntyneille.

4.5 Valvontahavainnot lastensuojelusta

Suunniteltuja valvontakäyntejä lastensuojeluyksikköihin ei valvonnan toimesta kyetty toteuttamaan vuonna 2022. Lastensuojelun tarkastuksia kuitenkin tehtiin AVI:n kanssa yhteistyössä yksityisten palveluntuottajien yksiköihin. AVI:n kanssa tehtyjä suunnitelmallisia yhteistarkastuksia tehtiin vuonna 2022 kahteen (2) lastensuojeluyksikköön, joihin kumpaankin kuului useampia työyksiköjä (yhteensä 7). Keskeisenä valvontahavaintona voidaan nostaa esille haasteet koulutetun ja pysyvän henkilöstön saamisessa lastensuojeluyksiköiden vastuuhenkilöiden ja muiden työntekijöiden tehtäviin. Erityisesti sosionomeista on pulaa. Suuria haasteita on tällä hetkellä myös sijaishuoltoon sijoitettujen lasten ja nuorten lasten- ja nuorisopsykiatrian palveluiden riittävydessä. Pohjanmaan hyvinvointialueelle on sijoitettuna paljon muualta päin Suomesta tulleita lapsia ja nuoria, jotka tarvitsevat suhteellisen paljon hyvinvointialueen järjestämiä lasten- ja nuorten psykiatrian palveluita. Hyvinvointialueella on alueelle sijoitettujen lasten ja nuorten lisäksi myös alueella pysyvästi asuvia lapsia ja nuoria, joille tulisi kyetä tarjoamaan heidän tarvitsemansa palvelut. Palveluiden järjestämiseen ja niiden riittävyyden turvaamiseen etsitäänkin hyvinvointialueella parhaillaan ratkaisuja ja keinoja, miten tilannetta voitaisiin parantaa.

Lastensuojelussa rajoitustoimenpiteiden kirjaamisessa havaittiin olevan jonkin verran parannettavaa. Erityisesti tieto siitä, miksi lasta/nuorta jouduttiin rajoittamaan, ja mitä tapahtui ennen kiinnipitoa tulisi kirjata ylös tarkemmin. Myös hyvän kohtelun suunnitelmassa ja säännöissä tulisi olla selkeästi mainittu yksikössä käytössä olevista rajoittamistoimista. AVI:n yhteiskäyntitarkastuksilla ei lapsia tällä kertaa haastateltu, koska käynnillä tarkastettiin useampia työyksiköjä yhtenä kokonaisuutena. Asiakaskohtainen valvontavastuu toteutetaan sosiaalityöntekijöiden toteuttamana.

Pohjanmaan hyvinvointialue liittyi Keusoten (Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen) kansallisen pilotin kautta käyttöönottamaan ja tällä hetkellä Keusoten hallinnoimaan Lasteri –rekisteriin elokuussa 2022. Lasteri on kansallinen tietopohja lastensuojelulain nojalla ympärivuorokautista sijaishuoltoa luvanvaraisesti tarjoavista yksilöistä. Lasteri tuo yhteen sijaishuoltoyksiköt, ja niitä koskevat valvontatiedot. Lasteri vähentää jatkossa Pohjanmaan hyvinvointialueen päällekkäistä työtä sijaishuollon valvontatyön suunnittelussa ja toteutuksessa sekä sujuvoittaa yhteistyötä eri hyvinvointialueiden valvovien tahojen ja valvontaviranomaisten välillä. Reaktiiviset ja vireillä olevat valvonta-asiat vuonna 2022.

4.6 Reaktiiviset valvontatapahtumat palveluittain

Valvonnan tietoon tulleita ja käynnistämiä reaktiivisia valvontatapahtumia oli vuonna 2022 yhteensä 22. Seuraavassa taulukossa 7 esitetään reaktiivisten valvontatapahtumien lukumäärä palvelualueittain jaoteltuna. Reaktiivisia valvontatapahtumia esiintyi määrällisesti eniten ikääntyneiden asumispalveluyksiköissä, joissa valvontatapahtumia oli 11. Reaktiivisista valvontatapahtumatyypeistä kahdeksan (8) koskivat lääkehoidon toteuttamista.

Palvelu	Reaktiivisten valvontatapahtumien lukumäärä/palvelu vuonna 2022
Ikääntyneet (palveluasumisyksiköt)	11
Ikääntyneet, kotihoito ja -palvelut	3
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	3
Vammaispalvelut	2
Tukipalvelut	2
Terveystuho	1
Lastensuojelu	0
Yhteensä:	22

Taulukko 7. Reaktiiviset valvontatapahtumat eri palveluissa vuonna 2022.

4.7 Vireillä olevat AVI-valvonnat Pohjanmaan hyvinvointialueella

Pohjanmaan hyvinvointialueella oli AVI:lta tammikuussa -23 saadun tietopyyntölistauksen (tilanne 13.1.23) mukaan vireillä olevia terveydenhuollon valvonta-asioita oli 56 ja sosiaalihuollon valvonta-asioita 11. Terveystuhovalvonta-asioista 45 liittyvät potilasturvallisuuden vaarantumisen vuoksi laadittuihin ilmoituksiin. Reilusti yli puolet eli 35 terveydenhuollon potilasturvallisuuden vaarantumisilmoituksista on tehty sairaalapalveluiden toimialan tulosalueilta muun muassa

päivystyksestä, erikoissairaanhoidon hoito-osastoilta sekä yleislääketieteen osastoilta. Useimmat potilasturvallisuuden vaarantumisilmoituksista liittyivät kevään 2022 hoitajalakkoon. Muut terveydenhuollon vireillä olevat valvonta-asiat koskevat muun muassa lääkäreiden ammattitoimintaa, kielellisten oikeuksien toteutumista, erikoistuvien lääkäreiden ohjausta, tartuntatautien vastustamistyötä (Covid -19), välitöntä yhteydensaantia terveysasemille sekä hoitoon pääsyä.

AVI:ssa vireillä olevia sosiaalihuollon valvonta-asioita on 11. Ne koskevat muun muassa kehitysvammahuoltoa, vammaispalveluita, sosiaalityön resursseja (lastensuojelu), palveluiden laatua, henkilöstön koulutusta ja kielitaitoa, lääkehoitoa, vanhuspalvelulain toimeenpanon seurantaa, suunnitelmallisilla valvontakäynneillä esille tulleita puutteita ja poikkeamia.

Valvirassa 1.1.23 vireillä olevia Pohjanmaan hyvinvointialueen valvontavastuulle kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaan/toimijoihin liittyviä valvontoja on yhteensä seitsemän (7). Tieto on suuntaa antava, koska organisaatiovalvonta-asioita ei ole Valvirassa kirjattu aiemmin kunnittain. Valvira saa tietoja hyvinvointialueittain vasta 1.1.2023 lähtien.

4.8 Selvityspyynnöt ja hyvinvointialueelle siirretyt omavalvonnalliset selvitykset

Vuoden 2022 aikana AVI on pyytänyt Pohjanmaan hyvinvointialueelta 12 selvityspyyntöä, jotka ovat koskeneet muun muassa henkilöstömitoitusta, suun terveydenhuoltoon hoitoon pääsyä, ensihoitoa ja kehitysvammalaissa säädettyä asiantuntijaryhmää. Selvityspyyntöjen kokonaismäärä on epätarkka, koska kaikki selvityspyyntöasiat eivät välttämättä vielä näin valvontatoiminnan alkuvaiheessa ole ohjautuneet valvonnan tietoon.

Vuonna 2022 AVI on siirtänyt Pohjanmaan hyvinvointialueelle omavalvonnallisiin selvittelyihin yhdeksän (9) valvonta-asiaa, jotka ovat koskeneet muun muassa potilas- ja asiakasturvallisuuden vaarantumista (hoitajalakon aikana hoitajia puuttunut työvuoroista), asiakas- ja palveluohjausta, takaisinsoittoa ja hoitoon pääsyä.

5. Yhteenveto valvonnan toteutumisesta vuonna 2022

Yhteenvetona voidaan todeta, että vuoden 2022 valvontatoiminnalle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Ensimmäisen Pohjanmaan hyvinvointialueen laadun ja valvonnan yksikön järjestämisen ja koordinoiman valvontavuoden aikana on hyvinvointialueelle luotu valvontatoiminnan kokonaisuus ja valvontatoimintaa on toteutettu kattavasti valvonnan painopisteiden ja valvontasuunnitelman ohjaamana. Valvonta on kyennyt omalla ohjauksella ja valvontatoiminnallaan vahvistamaan palveluntuottajien omavalvontaa Pohjanmaan hyvinvointialueen strategian ja kansallisen asiakas- ja potilasturvallisuus strategian keskeisten sisältöjen ja linjausten mukaisesti.

Omavalvonnan ja valvonnan ohjauksen menettelytavat vakiintuivat vuoden 2022 aikana. Vuoden aikana on luotu vakioituja valvonnan menettelytapoja ja työkaluja valvontasuunnitelman laadintaan, valvontaprosessin eri vaiheiden toteutukseen ja valvontakäyntien tarkastuskertomusten raportointiin. Pohjanmaan hyvinvointialueen toteuttaman valvonnan ohjeistuksia, valvonnan laatuvaatimuksia ja arviointikriteereitä, toimintatapoja, työkaluja sekä prosesseja on yhdenmukaistettu ja kehitetty. Valvontatoiminnan kehittämistyössä on vuoden 2022 aikana päästy hyvin alkuun, ja sitä on tarkoitus jatkaa systemaattisesti vuoden 2023 aikana.

Valvontatoiminnan raportointia on toteutettu kolme (3) kertaa vuodessa osana laadun ja valvonnan yksikön osavuosisraportointia. Valvonnan raportoinnin kehittämisessä on jatkossa tärkeää huomioida se, että valvontatyö on paljon muutakin kuin vain valvontakäyntien toteuttamista. Valvonnan raportoinnissa tulisi saada esille myös palveluntuottajan ohjaukseen ja neuvontaan käytetty aika. Valvonnan raportoinnin kehittämistarpeet tarkentuvat vuoden 2023 aikana, kun hyvinvointialueiden omavalvontaohjelman toteutuksen seuranta ja seurantatietojen raportointia koskeva kansallinen ohjaus täsmentyy. Valvonnan toteuttaminen tulisi olla ensisijaisesti palveluntuottajien omavalvonnallista ohjausta ja neuvontaa, seuranta, tiivistä yhteistyötä ja palveluntuottajien tukemista omavalvonnan toteuttamisessa.

Hyvinvointialueen valvontatyötä tekevien viranomaisten määrä on todettu kuluneen vuoden aikana alimitoitetuksi. Tätä tukee myös tehty vertailu muiden samankokoisten hyvinvointialueiden valvontaresursseihin nähden. Suunnitelmallista valvontatyötä toteutettiin lähes koko vuoden neljän tarkastajan sijasta kolmen tarkastajan voimin. Jotta Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisvastuulle kuuluva omavalvonta ja valvontatehtävä voitaneen toteuttaa laadukkaasti, kattavasti ja tasapuolisesti, tulee valvontatoiminnalle kohdistaa jatkossa enemmän henkilöstöresursseja. Valvontatyötä tekevää henkilöstöä tulisi olla riittävästi, jotta kukin tarkastaja voisi suuntautua ja erikoistua tietyn palvelualan valvontatyöhön. Sosiaalihuollon valvontatyöhön tulisi voida keskittyä sosiaalihuollon ammattihenkilö ja terveydenhuollon valvontaan terveydenhuollon ammattihenkilön taustan omaava henkilö. Valvonnan organisointimallia on täten syytä tarkastella ja kehittää niin, että valvontatyön resurssit ovat asiantuntijuuden ja riittävyyden osalta varmistetut. Valvontaa tulee voida toteuttaa tasalaatuisena ja samoilla periaatteilla riippumatta siitä, onko kyseessä oma palvelutuotanto vaiko yksityisiltä palveluntuottajilta hankitut tai ostetut palvelut.

Huomionarvoista on, että vuonna 2022 toteutettu suunnitelmallinen valvontatoiminta on koskenut tässä vaiheessa vasta sosiaalipalveluiden valvontaa. Terveydenhuollon valvonta ja pelastustoimen kanssa yhteistyössä suunniteltu ja toteutettu valvontatoiminta on tarkoitus aloittaa vuoden 2023 aikana. Valvontakohteiden määrä tulee täten vielä kasvamaan merkittävästi nykyisestä määrästä.

Ennakollisen valvonnan osalta voitaneen todeta, että ilmoituksenvaraisten yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien ilmoitusten käsittely, lausuntojen ja päätösesitysten laatiminen ja palveluntuottajien ohjaus ilmoitusmenettelyvaiheessa on aikaa vievää. Lähes kaikilta palveluntuottajilta pyydettiin täydennyspyyntöjä ilmoituksen käsittelyyn liittyen. Ennakoivaan ohjaukseen ja valvontaan panostaminen maksaa kuitenkin itsensä takaisin. Ennakoivaan ohjaukseen ja valvontaan kohdennettu resursointi näkyy myöhemmin toiminnanaikaisen omavalvonnan toteutumisessa, ja se ennaltaehkäisee myös jälkikäteen valvonnan tarvetta, jossa joudutaan puuttumaan jo syntyneisiin epäkohtiin toiminnassa. Palvelusetelituottajien kohdalla ennakollista omavalvonnan ohjausta toteutetaan palvelusetelituottajaksi hakeutumismenettelyn yhteydessä.

Suunnitelmallinen valvonta sosiaalipalveluiden osalta toteutui vuonna 2022 valvontasuunnitelman mukaisesti sekä pohjoisella ja eteläisellä alueella. Keskisellä alueella valvontatoiminta ei vuoden kahdella ensimmäisellä kolmanneksella edennyt täysin suunnitelman mukaisesti tarkastajaresurssien puuttumisen vuoksi. Tilanne korjaantui kuitenkin loppu vuoden aikana. Suunnitelmallisia valvontakäyntejä tehtiin pääsääntöisesti noin kaksi (2) käyntiä viikossa.

Tarkastajaresurssivaje vaikutti myös siihen, että lastensuojelun valvontakäyntejä ei kyetty aloittamaan suunnitelman mukaisesti. Aluehallintoviraston järjestämille suunnitelmallisille lastensuojeluyksikköjen tarkastuskäynneille valvonta kuitenkin osallistui. Terveys- ja hyvinvoinninlaitoksen laatusuosituksen (Sijaishuollon ohjauksen ja valvonnan malli, THL 19/2017) mukaan lasten sijaishuollon ohjaus- ja valvontatyötä tulee tehdä pääsääntöisesti sosiaalityön koulutuksen saaneet, lasten sijaishuollon, ja sitä ohjaavan lainsäädännön hyvin tuntevat ja kokeneet sosiaalityöntekijät. Sosiaalityöntekijäresurssit ovat hyvinvointialueella jo nykyiselläänkin niukat, joten se on heijastunut myös tarkastajarekrytointeihin. Tämä on aiheuttanut haasteita lasten sijaishuollon valvonnan laatusuosituksen vaatimusten täyttämiseksi. Vuoden 2023 yksi keskeisistä tavoitteista onkin, että lasten sijaishuollon valvontatoiminta saadaan hyvinvointialueella käynnistettyä laatusuosituksen mukaisesti.

Yleisten valvontahavaintojen perusteella kaikki sosiaalihuollon toimintayksiköt olivat laatineet omavalvontasuunnitelman. Omavalvontasuunnitelmien päivittämisessä, ja sen sisällössä havaittiin kuitenkin olevan useilla palveluntuottajilla puutteita. Myös lääkehoitosuunnitelmissa esiintyi suhteellisen paljon puutteita ja korjaustarpeita. Esimiesten ja henkilöstön tietoisuus omavalvonnasta ja ymmärrys sen tarkoituksesta ja merkityksestä on kuitenkin kasvanut ennakoivan ohjauksen ja valvontakäyntien ansiosta sekä kansallisella tasolla tarjotun valvontaviranomaisten viestinnän ja ohjauksen myötä. Kehitettävää ja parannettavaa edelleen toki on erityisesti siinä, että omavalvontasuunnitelmat toimisivat johdon, yksikköjen esimiesten ja henkilöstön päivittäisen arjen omavalvontaa varmistavana

työvälineenä. Tärkeää olisi myös ottaa nykyistä enemmän asiakkaat, omaiset ja läheiset mukaan yksikön toiminnan, omavalvonnan ja palveluiden kehittämiseen.

Reaktiivisista valvontatapahtumista puolet (50%) painottui hyvinvointialueen (HVA) keskiselle alueelle, ja ne kohdistuivat pääasiallisesti ikääntyneiden ympärivuorokautisiin palveluasumisyksiköihin. Seuraavassa taulukossa 8 on kuvattu vuonna 2022 valvonnan toteuttamien valvontakäyntien yhteismäärä eri valvontakäyntityypeissä ja palveluissa.

Valvontakäyntityypit ja valvontakäyntien lukumäärä eri palveluissa vuonna 2022				
Palvelu	Suunnitelmallinen	Reaktiivinen	AVI ja HVA yhteiskäynti	Yhteensä / palvelu
Ikääntyneet: palveluasumisyksiköt	75	11	3	89
Ikääntyneet: kotihoito ja kotipalvelut	21	3	2	26
Vammaispalvelut	34	2	0	36
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	17	3	2	22
Lastensuojelu	0	0	4	4
Tukipalvelut	1	0	0	1
Terveystieteiden palvelut	1	0	0	1
Yhteensä/palvelu	149	22	11	Kaikki valvontakäynnit yhteensä 182

Taulukko 8. Valvontakäyntityypit ja valvontakäyntien lukumäärä eri palveluissa vuonna 2022.

Pohjanmaan hyvinvointialue julkaisee säännöllisesti verkkosivuillaan tiedot hoitoon pääsyn odotusajoista. Asiakkaan hoitoon pääsyä kohtuullisessa ajassa valvotaan hoitotakuulain avulla. Hoidon saatavuustietoja voi tarkastella Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilla [Hoidon saatavuus – odotusajat](#).

Valvontaraportin liitteissä (1–5) esitetään toteutuneet valvontasuunnitelmat, josta selviää vuonna 2022 Pohjanmaan hyvinvointialueella toteutetut valvontakäynnit jaoteltuna pohjoiseen, keskiseen ja eteläiseen alueeseen.

6. Valvonnan tavoitteita vuodelle 2023

Vuodelle 2023 asetettuja valvonnan kehittämistarpeita ja tavoitteita ovat:

- Terveydenhuollon valvontatoiminnan organisointi ja käynnistäminen (oma palvelutuotanto)
- Pelastustoimen valvontatoiminnan käynnistäminen yhteistyössä pelastustoimen kanssa
- Sosiaalihuollon valvontatoiminta vakiintuu ja toteutuu kaikissa palveluissa tasaveroisesti (ikäntyneet, vammaispalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut, erityisenä painotuksena lasten sijaishuolto)
- Laatuportin digitaalinen valvontaosio on käytössä kaikissa valvontatapahtumissa
- Sosiaalihuollon omavalvontasuunnitelmat (Pohjanmaan hyvinvointialueen -mallipohja) on käytössä ja laadittu kaikissa sosiaalihuollon toimintayksiköissä (100%), yksikköjen omavalvontasuunnitelmat on julkaistu (100%) hyvinvointialueen verkkosivuilla
- Terveydenhuollon omavalvontasuunnitelma -mallipohjan laatiminen
- Sopimusvalvontamenettelyiden kehittäminen
- Keskeisimmät valvontaprosessit on kuvattu
- Valvonnalle kohdistetut riittävät tarkastajaresurssit saadaan varmistettua
- Sähköisen tukipalvelutuottajien hakeutumismenettelyn käyttöönotto Palse.fi –portaalin kautta
- Pohjanmaan hyvinvointialueen tukipalvelutuottajarekisterin käyttöönotto Palse.fi –portaalissa
- Valmistautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain voimaantulon (1.1.24) myötä tuleviin muutoksiin

7. Liitteet

Liite 1. Lastensuojelun valvontasuunnitelma 2022

Valvontasuunnitelma 2022 (toteuma)

Lastensuojeluyksiköt

Pohjanmaan hyvinvointialueesta käytetään tässä yhteydessä lyhennettä HVA.

POHJOINEN ALUE			
HVA 24/7 lastensuojeluyksiköt	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti	Kommentit
–			
Yksityiset 24/7 lastensuojeluyksiköt			
Villa Nova Jakobstad Ab, Villa Nova	Jakobstad	2021/01	
Iris	Jakobstad	2021/04	09.05.2022 AVI ja HVA yhteistarkastus
Luna familjecenter	Jakobstad	2021/09	08.06.2022 AVI ja HVA yhteistarkastus
Lagmansgårdenin koulukoti	Pedersöre		
Villa Nova Jakobstad Ab, Berggläntan	Jakobstad	2021/10	
HVA muu lastensuojelutoiminta			
Yksityinen muu lastensuojelutoiminta			
Erityishuoltojärjestöjen liitto Ehjä r.y.	Jakobstad		

KESKINEN ALUE			
HVA 24/7 lastensuojeluyksiköt	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti	Kommentit
Kustaan nuorisokoti, Kortteeri	Vaasa		
Kustaan nuorisokoti, Pysäkki	Vaasa		
Kustaan nuorisokoti, Omakoti	Vaasa		
Lastensuojeluyksikkö Mäntykoti	Vaasa		
Yksityiset 24/7 lastensuojeluyksiköt			
Mehiläinen, Saukkoranta			28.06.2022 AVI ja HVA yhteistarkastus
Puro, Skogsbacken	Vähäkyrö		23.11.2022, AVI ja HVA yhteistarkastus

Puro, Skogsbacken 3	Vähäkyrö		
Puro, Puro1	Vähäkyrö		23.11.2022 AVI ja HVA yhteistarkastus
Puro, Puro2	Vähäkyrö		23.11.2022 AVI ja HVA yhteistarkastus
Puro, vastaanottoyksikkö	Vähäkyrö		
Puro, Fiina	Vähäkyrö		23.11.2022 AVI ja HVA yhteistarkastus
Puro, Mäki-Marttila	Vähäkyrö		
Puro, Pyry	Vähäkyrö		23.11.2022 AVI ja HVA yhteistarkastus
Puro, tukiasunnot	Vähäkyrö		
Tuisku, asumiskoti Viima	Vaasa		
Tuisku, asumiskoti Pyry	Vaasa		
Salvares	Mustasaari		23.11.2022 AVI ja HVA yhteistarkastus
HVA muu lastensuojelutoiminta			
Yksityinen muu lastensuojelutoiminta			
Akthero Ab Oy, Övermalax	Malax		
Botnia Care	Vaasa		
Perhekoti Stilla Oy	Vaasa		
Provida	Vaasa		
Tuisku Lastensuojelupalvelut Oy	Laihia		
Tukipalvelut Riippukeino Oy	Laihia		
ETELÄINEN ALUE			
HVA 24/7 lastensuojeluyksiköt	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti	Kommentit
-			
Yksityiset 24/7 lastensuojeluyksiköt			
HVA muu lastensuojelutoiminta			
Yksityinen muu lastensuojelutoiminta			

Liite 2. Vammaishuollon yksiköiden valvontasuunnitelma 2022

Valvontasuunnitelma 2022 (toteuma)

Vammaishuollon yksiköt

Pohjanmaan hyvinvointialueesta käytetään tässä yhteydessä lyhennettä HVA.

POHJOINEN ALUE		
HVA omat kehitysvammahuollon 24/7 yksiköt	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti
Bennäs serviceenhet: Bennäs och Lövä boende	Pedersöre	11.3.2022
Kevakoti	Jakobstad	15.3.2022
Nyboda serviceenhet: Villa Bergsstigen & Villa Joupers	Nykarleby	18.3.2022
Lövlunden-Malms serviceenhet: Södermalm & Lövlunden	Jakobstad & Larsmo	22.3.2022 28.4.2022
Pietarsaaren palvelukeskus: Kotilinna	Jakobstad	1.4.2022
Sandåkers serviceenhet	Jakobstad	13.5.2022
Stella	Jakobstad	19.5.2022
Hedbo	Pedersöre	22.8.2022
Grönkulla	Nykarleby	1.9.2022
Backebo serviceenhet: Kotten, Backebo, Villa skata	Jakobstad & Pedersöre	8.9.2022
Solsidan	Kronoby	Soite
Yksityiset kehitysvammahuollon 24/7 yksiköt		
Sparvboet	Nykarleby	6.5.2022
HVA kehitysvammaishuollon työtoiminta		
Bennäs serviceenhet: Lövägården	Bennäs	11.3.2022
Nyboda serviceenhet	Nykarleby	18.3.2022
Pietarsaaren palvelukeskus: Veturi	Jakobstad	18.3.2022
Intek serviceenhet	Jakobstad	25.8.2022
Regnbågen	Kronoby	Soite
Yksityiset vammaishuollon muut palveluntuottajat		
Arre Avustajat Oy	Jakobstad	
! A & A Henkilökohtainen apu Oy	Jakobstad	
Avustajat C.B. Oy	Jakobstad	
Citywork Avustajapalvelut Oy	Jakobstad	
Elämäsi Adato Oy	Jakobstad	
Folkhälsan Valfärd Ab	Jakobstad	
Gubbe Sydänystävä Oy	Jakobstad	
Hoiva ja kotipalvelu, Viherpeippo	Jakobstad	

Jag Assistans Ab	Jakobstad	
Jenna Palvelut Oy	Jakobstad	
Kotipalvelu Monica Forsman	Jakobstad	
Kotipalvelu Monika Saari	Jakobstad	
M & D Fix	Jakobstad	
Oy Medipunkt Service Ab	Jakobstad	
NeolifeCare	Jakobstad	
Nykarleby Fastighetservice Ab	Jakobstad	
Nykarleby sjukhem	Nykarleby	
SJT Trade AB/ Trivsel (Omsorg)	Jakobstad	
SOL-palvelut Oy	Jakobstad	
Suomen Avustajapalvelu Oy	Jakobstad	
Susanna Forsman	Jakobstad	
KESKINEN ALUE		
HVA omat kehitysvammahuollon 24/7 yksiköt	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti
Mäkihovi	Vaasa	11.11.2022
Kivikoto	Vaasa	
Kultapiha	Vaasa	
Näthemmet	Vaasa	
Puistokoti	Vaasa	
Purohovin asumisyksikkö	Vaasa	
Korallens serviceenhet	Korsholm	
Kristallens serviceenhet, Sundom	Korsholm	
Kronans serviceenhet	Vaasa	
Kvalita serviceenhet	Korsholm	
Yksityiset kehitysvammahuollon 24/7 yksiköt		
Attendo Ristinummi	Vaasa	30.6.2022
Rinne koti: Aada ja Isla	Vaasa	18.10.2022
Landskapsföreningen Folkhälsan i Österbotten r.f.	Vaasa	
Humana, Kuninkaantien asumispalvelut	Vaasa	
Laihian terveys Oy, Isootupa	Laihia	
Laihian terveys Oy, Toiska	Laihia	
Validia: Palosaaren Validia-talo	Vaasa	
Vaasan Validia-talo	Vaasa	

HVA kehitysvammaishuollon työtoiminta		
Finvacon Oy	Vaasa	
Kvadria serviceenhet	Vaasa	
Koivusilta	Tervajoki	
Majakka	Vaasa	
Yksityiset vammaishuollon muut palveluntuottajat		
JAG Assistans Ab, Vasa servicepunkt	Vaasa	25.8.2022
ETELÄINEN ALUE		
HVA omat kehitysvammahuollon 24/7 yksiköt	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti
Lyran	Malax	8.3.2022
Sydboda, boende och dagverksamhet	Kristinestad	11.3.2022
Kårkulla boende- och intervallenhet	Närpes	15.3.2022
Sydboda serviceenhet: boende	Närpes	17.3.2022
Eskoo, MERTUULI, palveluasuminen ja päiväkeskus	Kristinestad	22.3.2022
Närboda-Nygränd serviceenhet: Nygränd, Närboda	Närpes	
Yksityiset kehitysvammahuollon 24/7 yksiköt		
HVA kehitysvammahuollon työtoiminta		
Sydboda serviceenhet: dagverksamhet	Närpes	17.3.2022
Närboda-Nygränd serviceenhet: Närboda dagverksamhet	Närpes	
Yksityiset vammaishuollon muut palveluntuottajat		

Liite 3. Mielenterveys- ja päihdehuollon yksiköiden valvontasuunnitelma 2022

Valvontasuunnitelma 2022 (toteuma)

Mielenterveys- ja päihdehuollon yksiköt

Pohjanmaan hyvinvointialueesta käytetään tässä yhteydessä lyhennettä HVA.

POHJOINEN ALUE		
HVA omat mielenterveys- ja päihdehuollon 24/7 yksiköt	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti
Maya, stödboende mentalvård	Jakobstad	12.5.2022
Ankaret, gruppboende mentalvård	Larsmo	12.5.2022
Hagaborg, boende mentalvård	Nykarleby	29.3.2022
Yksityiset mielenterveys- ja päihdehuollon 24/7 yksiköt		
Attendo, Castren	Jakobstad	16.9.2022
Attendo, Jakobin tupa	Jakobstad	16.9.2022
Esperi, Ventusranta	Kronoby	Soite
HVA mielenterveyden päiväkeskustoiminta		
Sympati	Jakobstad	29.3.2022
Lill Haga	Nykarleby	29.3.2022
Träffen	Pedersöre	29.3.2022
Yksityinen mielenterveyspäivätoiminta		
Attendo, Castren, dagcenter och stöd i hemmet	Jakobstad	16.9.2022
KESKINEN ALUE		
HVA omat mielenterveys- ja päihdehuollon 24/7 yksiköt	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti
Aaltokoti	Vaasa	4.10.2022
Silmukoti	Vaasa	4.10.2022
Yksityiset mielenterveys- ja päihdehuollon 24/7 yksiköt		
Esperi koti Ulpukka	Vaasa	13.9.2022
Attendo Merikoto	Vaasa	22.9.2022
Attendon Sabinan tupa	Mustasaari	22.9.2022
Attendo Milka	Vaasa	9.9.2022
Setlementti RY Kultanummi	Vaasa	15.9.2022
Jansson koti	Vaasa	

Kalliokoti	Vaasa	
Mainiokoti	Vaasa	
Hoivakoti hopearanta	Vaasa	
Halvågshemmet	Maalhti	
HVA mielenterveyden päiväkeskustoiminta		
Yksityinen mielenterveyden päivätoiminta		
Avoklinikka Noja Oy	Vaasa	
Hevostoiminta Laukki Oy	Vaasa	
Oikeahetki Ky	Vaasa	
Päivätoiminta Mahis	Vaasa	
Päivätoiminta Meijeri	Laihia	
Päivätoiminta Tiimitupa	Vaasa	
Vaasan Bestis ry	Vaasa	
Työpaja Komppis	Vaasa	
ETELÄINEN ALUE		
HVA omat mielenterveys- ja päihdehuollon 24/7 yksiköt	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti
Grevenshem	Kristinestad	
Bäckvägens serviceenhet	Närpes	
Yksityiset 24/7 mielenterveys- ja päihdehuollon yksiköt		
Pixneklinden	Malax	
HVA mielenterveyden päiväkeskustoiminta		
Yksityinen mielenterveyden päivätoiminta		

Liite 4. Ikäihmisten asumis- ja päiväyksikköjen valvontasuunnitelma 2022

Valvontasuunnitelma 2022 (toteuma)

Ikäihmisten asumisyksiköt ja päiväkeskukset

Pohjanmaan hyvinvointialueesta käytetään tässä yhteydessä lyhennettä HVA.

HVA omat ikäihmisten 24/7 yksiköt	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti
Esselunden	Pedersöre	29.4.2022
Purmohemmet	Pedersöre	29.4.2022
Pedersheim	Pedersöre	4.5.2022
Sandlunden & Roslunden	Larsmo	4.5.2022
Hagalund	Nykarleby	18.5.2022
Björkbacka & Solbacken	Jakobstad	18.5.2022
Solängen	Oravais	6.6.2022
Solrosen	Oravais	6.6.2022
Tallmo	Vörå	15.6.2022
Marielund	Maxmo	18.8.2022
Sandbo	Kronoby	Soite
Heimbo	Terjäv	Soite
Yksityiset 24/7 ikäihmisten yksiköt		
Esperi, Vårdhem Edit	Jakobstad	31.5.2022
Folkhälsan Valfärd Ab, Östanlid	Jakobstad	31.5.2022
Ahlbäck hemmet	Jakobstad	8.6.2022
Jakobstads åldringsvänner r.f., Villa Jung	Jakobstad	8.6.2022
Jakobstads åldringsvänner r.f., Villa Rosalie	Jakobstad	8.6.2022
Hoitokoti Rauhala	Jakobstad	3.8.2022
Attendo Haga	Nykarleby	17.8.2022
Nykarleby sjukhem	Nykarleby	17.8.2022
Mariahemmet r.f.	Jakobstad	24.8.2022
Dementiakoti Vivi ja Wilhelm	Jakobstad	24.8.2022
Folkhälsan Valfärd Ab, Sylviahemmet	Kronoby	Soite
Backebo	Terjäv	Soite
HVA ikäihmisten päivätoimintayksiköt		
Azalea	Jakobstad	31.8.2022
Daglunden	Larsmo	31.8.2022
Lyo	Pedersöre	31.8.2022

Yksityiset ikäihmisten päivätoiminta yksiköt		
Folkhälsan Vålfärd Ab	Jakobstad	30.8.2022
Jakobstads åldringsvänner r.f., Hermangården	Jakobstad	30.8.2022
Nykarleby sjukhem, Dahlia	Nykarleby	6.9.2022
KESKINEN ALUE		
HVA omat ikäihmisten 24/7 yksiköt	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti
Solgård boende	Mustasaari	18.8.2022
Hanneshemmet	Mustasaari	30.8.2022
Aspgården	Mustasaari	5.10.2022
Helmiina	Mustasaari	12.10.2022
Elvira	Mustasaari	17.10.2022
Fyrrykartano	Vähäkyrö	26.10.2022
Mainiokoti	Vaasa	31.10.2022
Präntöön Helmi	Vaasa	21.11.2022
Ruukinkartano	Vaasa	21.11.2022
Krannila	Vaasa	28.11.2022
Kotiranta	Vaasa	30.11.2022
Himalaja	Vaasa	7.12.2022
Solhörnan	Korsholm	
Yksityiset ikäihmisten 24/7 yksiköt		
Laihian hyvinvointi Oy, Marjapihlaja	Laihia	10.5.2022
Laihian hyvinvointi Oy, Toiska	Laihia	10.5.2022
Folkhälsans Gruppboende	Mustasaari	24.8.2022
Attendo Omenapuisto	Vaasa	20.10.2022
Attendo Kaarlentupa	Vaasa	2.11.2022
Fylgia	Vaasa	9.11.2022
Esperi hoitokoti Gustav	Vaasa	14.11.2022
Carl & Carolina	Vaasa	16.11.2022
Attendo Milka	Vaasa	9.9.2022
HVA ikäihmisten päivätoiminta yksiköt		
Yksityiset ikäihmisten päivätoiminta yksiköt		
AktiVera dagrehabilitering öppet bolag		
Vaasan seudun Muistiyhdistys		

ETELÄINEN ALUE		
HVA omat ikäihmisten 24/7 yksiköt	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti
Åldersro + dagverksamhet	Kristinestad	24.3.2022
Emiliacentret	Malax	29.3.2022
Westerhemmets serviceboende A + B	Malax	31.3.2022
Villa Alina & Efraim	Närpes	28.4.2022
Villa Göta & Åke	Närpes	3.5.2022
Villa Rosa & Holger	Närpes	5.5.2022
Villa Svea & Ivar	Närpes	21.6.2022
Alinehemmet	Närpes	12.5.2022
Pöretehemmet	Pörtom	17.5.2022
Mariehemmet	Kaskö	19.5.2022
Kristinahemmet	Kristinestad	23.6.2022
Fyrgården	Malax	23.8.2022
Malmgården A och B	Malax	25.8.2022
Lärknäs	Korsnäs	
Yhteisöllinen asuminen		
Hoivakeskus Buketten	Korsnäs	
Yksityiset ikäihmisten 24/7 yksiköt		
De Gamlas Hem rf	Kristinestad	18.11.2022
HVA ikäihmisten päivätoimintayksiköt		
Åldresro dagverksamhet	Kristinestad	
Yksityiset ikäihmisten päivätoimintayksiköt		

Liite 5. Kotihoidon valvontasuunnitelma 2022

Valvontasuunnitelma 2022 (toteuma): Kotihoito

Pohjanmaan hyvinvointialueesta käytetään tässä yhteydessä lyhennettä HVA.

POHJOINEN ALUE		
HVA omat kotihoidon vastuussa olevat asumisyksiköt ja yhteisöllistä asumista	Sijaintikunta	Viimeisin valvontakäynti
Gullvivan	Oravais	
Kastusgården	Vörå	
Herberts hus, yksityinen	Kronoby	Soite
HVA omat, kotihoitoyksiköt 24/7		
Pedersöre hemvård	Pedersöre	1.6.2022
Larsmo hemvård	Larsmo	1.6.2022
Nykarleby, Jeppo & Munsala hemvård	Nykarleby	2.6.2022
Jakobstads hemvård	Jakobstad	9.6.2022
Kronoby hemvård	Kronoby	Soite
Nedervetil hemvård	Nedervetil	Soite
Terjärv hemvård	Terjärv	Soite
Oravais hemvård	Oravais	
Vörå hemvård	Vörå	
Yksityiset kotihoidon palvelusetelituottajat		
SJT Trade Ab/Trivsel (Omsorg)	Jakobstad	7.4.2022
Oy Medipunkt Service Ab	Jakobstad	20.4.2022
Folkhälsan Valfärd Ab	Jakobstad	18.8.2022
Jakobstads åldringsvänner r.f.	Jakobstad	6.10.2022
Stinas Taktik & Vård, palvelusetelituottaja	Jakobstad	12.4.2022
Yksityiset kotihoidon palvelutuottajat ilman kotisairaanhoido		
Helppy Oy	Jakobstad	
Icas hemhjälp	Jakobstad	
Nykarleby Fastighetservice Kb	Jakobstad	
Hoiva ja kotipalvelu Viherpeippo	Jakobstad	
Sandras omvårdnad	Jakobstad	
Tukipalvelutuottajat		
Gubbe sydänystävä Oy	Jakobstad	
Susanna Forsblom	Jakobstad	
Seurana Oy	Jakobstad	
Bodil Eklund	Jakobstad	
Citywork Avustajapalvelut Oy	Jakobstad	

HVA omat, kotihoitoyksiköt 24/7		
Kaskö hemvård	Kaskö	17.8.2022
Närpes hemvård	Närpes	17.8.2022
Malax hemvård	Malax	2.9.2022
Petalax hemvård	Malax	2.9.2022
Kristinestads hemvård	Kristinestad	2.12.2022
Yksityiset kotihoidon palvelusetelituottajat		
De Gamlas Hem rf	Kristinestad	
Din hjälp Ab /Sinun apusi Oy	Närpes	
Yksityiset kotihoidon palvelutuottajat ilman kotisairaanhoito		
Tukipalvelutuottajat		